

LUKUVUODEN PÄÄPIIRTEET

Jyväskylän normaalikoulun kuluneeseen lukuvuoteen on sisällynyt sekä muutoksia että perinnettä. Elokuun alussa koulun koko rehtorikunta vaihtui, mikä on vaikuttanut monin eri tavoin Normaalikoulun lukuvuoteen. Uudet "vihreät" rehtorit ovat tuoneet lukuvuoteen varmasti erilaisia tuulahduksia pyrkien kuitenkin samalla säilyttämään koulun arvokasta perinnettä. Jätämme teidän arvioitavaksanne, miten olemme onnistuneet haasteellisessa työssämme.

Esiopetuksen ja perusopetuksen 1. - 6. luokkien uudisrakennuksen rakentaminen käynnistyi toukokuussa 2001 Pitkätien varteen, lähelle nykyistä Alvar Aallon suunnittelemaa ala-asteen rakennusta ja uimahallia. Arkkitehtikilpailun voitti Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäki ehdotuksellaan SYLI. Palkintolautakunta oli päätöksessään yksimielinen. Palkintolautakunnan mukaan ehdotus oli toiminnallisesti paras, rakenteiltaan ja jäsenyksiltään selkeä ja joustava. Tulevan Normaalikoulun uudisrakennuksen bruttoala on n. 6 100 m² ja hankkeen kustannusarvio 47 Mmk. Uusi yliopiston kampuksen arkkitehtuuriin sulautuva avara koulutalo otetaan käyttöön elokuussa 2002.

Norssin päivää vietettiin esi- ja perusopetuksen 1. - 6. vuosiluokilla tutustumalla sekä nykyisen koulun että Seminaarinmäen historiaan. Samalla aloitettiin myös koulumme toiminnan dokumentointi. Koulumme nykyistä toimintaa on tallennettu lukuvuoden aikana Yliopiston museoon monin eri tavoin tuleville sukupolville tarkasteltavaksi. Monet juhlat ja yhteiset tapahtumat kuuluivat perinteisesti lukuvuotemme ohjelmaan.

Koulumme perusopetuksen vuosiluokat 7. - 9. ja lukio juhlivat syksyllä 85:tä toimintavuottaan. Syyskuun alussa vuonna 1915 käynnistettiin Jyväskylässä normaalikoulun edeltäjä Jyväskylän Suomalainen Yhteiskoulu. Kouluhankkeella oli kaupungissa ja sen lähiympäristössä eri yhteiskuntaryhmien laaja kannatus, sillä suuri osa pienen kaupungin liike- ja virkamiehistä samoin kuin lähiympäristön maanviljelijät ja kaupungin työväestö tukivat yhteiskouluhanketta. Varsinkin naiset olivat aktiivisia ja halusivat tytöille lisää opiskelumahdollisuuksia.

Koulun alkuvaiheet olivat vaatimattomia. Ensimmäisenä lukuvuonna koulussa oli yksi ainoa vakkinainen opettaja, Anni Oksanen, sekä 40 oppilasta. Koulu kasvoi vähitellen. Se oli ensimmäisten toimintavuosien aikana suosittu koulu, johon pyrki jatkuvasti enemmän oppilaita kuin sinne voitiin ottaa. Vuonna 1928 nykyisen koulurakennuksen vanhimman osan valmistumisen myötä tilaongelmat ratkesivat useaksi vuosikymmeneksi. Oppilasmäärä kasvoi 1930-luvun lopulla noin kolmeensataan. Viidensadan oppilaan määrä saavutettiin 1990-luvulla. Pienestä koulusta on vuosikymmenten aikana kehittynyt uudenaikainen oppimiskeskus, mutta samalla arvokkaita perinteitä vaaliva Normaalikoulun yläaste ja lukio.

Kodin ja koulun yhteistyö on kuluneen lukuvuoden aikana vahvistunut. Norssin nuotta alemmilla luokilla ja vanhempainverkko ylemmillä luokilla sekä koko kaupungin yhteinen kasvatusyhteistyö Meidän Jyväskylä ovat omalta osaltaan olleet vahvistamassa tätä tärkeää osaa koulun toiminnassa.

Yhteiskunnassa tapahtuneet muutokset ovat synnyttäneet monenlaisia paineita niin koulun kuin opettajakoulutuksenkin kehittämiseksi. Kansainvälistyminen, tieto- ja viestintätekniikan nopea kehittyminen, moniarvoistuminen, erilaisten sosiaalisten ongelmien lisääntyminen ja monikulttuurisuus ovat asettaneet uusia vaatimuksia koululaitokselle. Koulujen opetussuunnitelmien uudistuminen oppilaiden tarpeita huomioon ottaviksi asettaa myös valmistuvat opettajat pohtimaan omaa opettajuuttaan ja työnsä perusteita. Opettajat tarvitsevat yhä parempia ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja. Ne ovat olennaisia myös erilaisten oppijoiden kohtaamisessa, ongelmien havaitsemisessa ja ehkäisemisessä. Näitä taitoja ei tarvita vain oppimisvaikeuksien ja syrjäytymisuhan alaisten oppilaiden havaitsemiseen, vaan opettajakoulutuksen tulee valmentaa myös erityisen lahjakkaiden oppilaiden kohtaamiseen. Opettajakoulutuksen aikana on painotettava myös yhteisöllisyyttä opettajan jaksamisen vuoksi.

Kuluvan lukuvuoden aikana uudistettiin sekä luokanopettajakoulutuksen että aineenopettajakoulutuksen opetussuunnitelma, ja ensi syksyn opettajaharjoittelijat aloittavat pedagogiset opintonsa sen mukaisesti. Opetussuunnitelmatyöhön osallistui useita opettajia Normaalkoulusta. Muita muutoksia aiheuttaa ennakoitu opettajapula, mikä lisää koulutuspaikkoja luokanopettajakoulutukseen, englannin ja saksan kieleen sekä äidinkieleen ja kirjallisuuteen. Normaalkoulu on mukana näissä opettajakoulutuksen laajentamis- ja laadunkehittämishankkeissa.

Vuosien 2000 ja 2001 talousarvioon koulu sai jälleen opetusministeriön kohdentamaa tuloksellisuusrahaa koulun kokeilu- ja kehittämistoiminnan ja opettajaharjoittelun kehittämisen ansiosta. Yksi lukuvuoden kohokohdista oli yli 80 kouluyhteisön jäsenen koulutus- ja virkistysmatka Keurusselälle. Ulkopuolinen kouluttaja johdatti henkilöstömme erilaisiin ryhmätöitä kehitäviin tehtäviin. Koulutusmatka nosti jälleen vahvasti esiin norssilaisten yhteishengen: "Toisten tuella saavutat nekin tavoitteet, joihin et yksin pysty!".

Koulumme johtokunnan 4-vuotinen toimikausi päättyy tänä kesänä. Se on toimielin, jossa käydään vuoropuhelua eri tahojen kesken koulua koskevissa tärkeissä asioissa. Johtokunnan tehtäväksi on asetettu muun muassa kasvatus- ja opetustyön arviointi sekä koulun kehittäminen ja tukeminen. Johtokunta ansaitsee lämpimät kiitokset työstään sekä myönteisestä ja koulua kannustavasta toiminnastaan.

Normaalkoulu kiittää sydämellisesti kuluneen lukuvuoden työn onnistumiseen vaikuttaneita lukuisia yhteistyötahoja. Kiitämme lämpimästi koulun henkilöstöä kuluneesta lukuvuodesta. Toivomme kaikille kouluyhteisön jäsenille, etenkin oppilaille, rentouttavaa ja mukavaa kesälomaa!

Jyväskylässä 2. kesäkuuta 2001

Pekka Ruuskanen
Normaalkoulun
johtava rehtori

Sari Nissinen
perusopetuksen rehtori
vuosiluokat 1.-6.

Helena Muilu
perusopetuksen rehtori
vuosiluokat 7.-9.

Kirsti Koski
lukion rehtori

ELÄKEPÄIVILLE

Johtava rehtori Pälvi Teppo

Pitkäaikainen Normaalikoulun johtava rehtori Pälvi Teppo jäi eläkkeelle lokakuun alussa. Hän suoritti filosofian maisterin tutkinnon vuonna 1969 pääaineenaan germaaninen filologia. Seuraavana lukuvuonna hän auskultoi Jyväskylän normaalikoulussa. Heti auskultoinnin jälkeen hänet palkattiin saksan ja suomen kielen opettajaksi samaan kouluun. Tässä tehtävässä hän toimi viisi ja puoli vuotta. 1970-luvun puolivälissä Pälvi Teppo siirtyi kaupungin kouluviraston opetus-päälliköksi. Tässä virassa hän toimi yli 11 vuotta. Elokuun alussa 1987 ympyrä sulkeutui, kun hän palasi Jyväskylän normaalikouluun rehtoriksi. Koko Normaalikoulun rehtorina hän ehti toimia hieman yli kolmetoista vuotta. Pälvillä Tepolla on ollut myös useita kunnallisia luottamustehtäviä ja hänelle on myönnetty ansioistaan Suomen Leijonan ritarikunnan ritarimerkki.

Pälvi Teppo oli ensimmäinen Normaalikoulun rehtori, joka valittiin virkaan nimen omaan vankan hallintokokemuksensa vuoksi. Hänen aiempi työkokemuksensa näkyi jo aivan rehtorin uran alkuvaiheissa muun muassa suunnitelmallisuuden lisääntymisessä ja työyhteisön toimintarakenteen kehittämisessä. Hän paneutui syvästi asioihin ja valmisteli asiat huolellisesti. Koulun taloushallinto oli lamavuosisista huolimatta vakaalla pohjalla. Ainekoordinaattorijärjestelmän ansiosta määrärahoja ryhdyttiin jakamaan suunnitelmallisesti ja sisäistä tiedonkulua parannettiin. Näin mahdollistui koko se huima kehitys, jota Normaalikoulussa tapahtui Pälvin rehtorikaudella.

Johtava rehtori tunsu tarkasti hallintomenettelyn sekä lait ja asetukset. Niinpä hän loi turvallisen pohjan yli sadan hengen työyhteisön jokapäiväiselle työnteolle. Pälvillä oli kyky tehdä selkeitä päätöksiä. Hänen henkilöstöpolitiikkansa perusajatuksena oli aina selkeä johtajuus, tasapuolisuus ja oikeudenmukaisuus työntekijän asemasta riippumatta. Hänen keskeisiä periaatteitaan oli: "Jos seuraava ihminen kävelee sisään saman pyynnön kanssa, voinko vastata samoin?"

Työntekijän henkinen hyvinvointi ja jaksaminen olivat Pälville tärkeitä asioita. Hän kannusti aina alaisiaan osallistumaan koulutukseen ja näin ylläpitämään ammattitaitoaan. Hän vaati muilta, mutta vielä enemmän itseltään. Hän osasi olla tarvittaessa myös lempeä ja empaattinen kuuntelija. Hän otti vastuun sanoistaan ja pysyi niiden takana.

Pälvi Teppo pyrki aktiivisesti edistämään koulun ja yliopiston yhteistyötä ja vuorovaikutusta. Hänen esimiesaikanaan Normaalikoulun asema osana Jyväskylän yliopistoa vahvistui huomattavasti. Hän loi suhteita myös ulkopuolisiin yhteisöihin ja muihin normaalikouluihin sekä yksityisiin ihmisiin. Lisäksi hän piti huolen myös entisistä työntekijöistä ja oppilaista kutsumalla heitä aina koulun juhliin.

Tinkimättömyys ja henkilökohtaiset verkostot olivat välttämättömiä rehtorikauden alkuvuosien suurhankkeessa, yläaste-lukion laajennus- ja peruskorjauksessa. Samoin niitä tarvittiin ala-asteen uuden koulutalon rakennushankkeen käynnistämässä.

Pälvin Tepon ansiosta koulun historiaa tallennettiin näkyvästi. Hänen aloitteestaan saimme oman pysyvän historiallisen näyttelyn. Näillä toimillaan hän sai myös muut arvostamaan koulumme perinteitä ja tapoja ja toi työhömmme pysyvää arvoperustaa. Jyväskylän normaalikoulun rehtoreiden muotokuvakokoelma täydentyi maamme eturivin taiteilijan työllä, kun taiteilija Marjatta Tapiolan Pälvistä maalaama muotokuva paljastettiin 31.5.2001.

Koko koulu haluaa kiittää Sinua, Päivi, Normaalikoulun ja opettajakoulutuksen hyväksi tehdystä erittäin mittavasta työstä siirtyessäsi pitämään ansaittuja ylityövapaitasi. Haluamme muistaa sinua Angela L. Wozniakin mietelauseella:

“Jokaisen uuden päivän myötä panen pois menneisyyden ja löydän uudet alut, jotka minulle on annettu”.

Viimeisen varsinaisen työpäivän tunnelmia.

Lehtorit Leena ja Tarmo Parvela

Jyväskylän normaalikoulua pitkään eri tehtävissä palvelut pariskunta Leena ja Tarmo Parvela jää eläkkeelle 1.8.2001 alkaen. Jyväskylän normaalikoulun palvelusta heillä tulee alkavana kesänä yhteensä noin 68 lukuvuotta.

Marja-Leena Parvela kirjoitti ylioppilaaksi 1959. Hän suoritti filosofian kandidaatin tutkinnon Jyväskylän yliopistossa 1966 pääaineenaan suomen kieli. Aineenopettajan tutkinnon lisäksi Leena Parvela suoritti vielä peruskoulun luokanopettajan tutkinnon Jyväskylässä 1976.

Lukuun ottamatta lyhyitä opettajantehtäviä muualla Leena Parvelan opettajantyö on tapahtunut Jyväskylän yliopiston kampuksella sekä opettajankoulutuslaitoksella että Normaalikoulussa. Vuosina 1970 - 75 Leena Parvela hoiti Normaalikoulun yläasteen äidinkielen lehtorin tehtäviä. Syksystä 1976 alkaen hänet nimitettiin Normaalikoulun luokanopettajana toimivan lehtorin virkaan.

Olemme oppineet tuntemaan Leena Parvelan ahkerana ja töihin paneutuvana opettajana, kasvattajana ja opettajankouluttajana. Opiskelu- ja harrastustausta ovat ohjanneet hänet koulutyössä erityisesti äidinkielen ja kirjallisuuden asiantuntijuuteen. Näitä asiantuntijuustietoja ja -taitoja Leena on työssään jakanut auliisti niin kollegoilleen kuin tuleville opettajille ja oppilailleen. Yhteisiä tilaisuuksia Leena on usein piristänyt tai syventänyt tilaisuuteen liittyvillä runoilla, teksteillä tai ajatelmilla. Leenan päiväkirja- ja valokuvakokoelmat sisältävät palasen tärkeää nykykoulun dokumentointia.

Tarmo Parvela kirjoitti ylioppilaaksi vuonna 1958 ja valmistui kansakouluopettajaksi Jyväskylän kasvatustieteiden korkeakoulusta 1962. Kasvatustieteiden maisterin tutkinnon hän suoritti Jyväskylän yliopistossa 1970. Toimittuaan opettajana Kuhmossa ja Hankasalmen kunnassa Tarmo Parvela palasi Jyväskylään ja nimitettiin Jyväskylän kasvatustieteiden korkeakoulun harjoituskoulun virkaan 1963.

Tarmo Parvelan virkauran aikana on maassamme tehty merkittäviä koulujärjestelmän ja opettajakoulutuksen muutoksia. Näissä Tarmo on ollut aktiivisesti mukana. 1970-luvun alussa alkanut peruskoulu-uudistus tuli kokeilu-uudistuksena jo varhain myös harjoituskouluun. Kaksi merkittävää opettajakoulutuksen instituutiota, harjoituskoulu ja normaalilyseot yhdistettiin peruskoulumuotoisiksi oppilaitoksiksi. Tämän muutoksen suunnittelu- ja toteutustyöhön Tarmo Parvela osallistui työssään aktiivisesti erilaisissa yliopiston luottamus- ja hallintotehtävissä.

Kun Tarmo Parvela 1974 nimitettiin koko Jyväskylän normaalikoulun rehtoriksi, oli juuri alkanut uuden harjoittelukoulujärjestelmän sisäänajo. Kaksi koulua sulautui Tarmon johdolla vähitellen yhdeksi Norssiksi, jossa on kolme kouluastetta. Harjoittelukoulujen hallintoa uudistettiin. Samanaikaisesti oli menossa suuria opettajankoulutuksen muutoksia. Kolmivuotisesta luokanopettajakoulutuksesta muokattiin ylempää korkeakoulututkintoa. Kaikki korkeakoulututkinnot uudistettiin opintoviikkopohjaisiksi tutkinnoiksi. Opettajankoulutuksen opiskelijamäärät lisääntyivät huomattavasti. Tähän kaikkeen oli sovitettava harjoittelukouluissa tapahtuva opetusharjoittelu. Yläaste-lukion koulurakennuksen peruskorjausta ja laajennusta suunniteltiin. Kaikkeen tähän Tarmo perehtyi nimensä mukaisesti.

Yhteydet vanhempiin toimivat. Perustettiin mm. Norssin Tuki ry, ja Norssilainen -lehti ilmestyi monena vuonna. Kouluneuvostot muutettiin johtokunniksi. Vuonna 1985 Tarmo palasi luokanopettajan tehtäviin. Hänen asiantuntemustaan on koulu voinut edelleen käyttää monenlaisissa koulun kehittämisen ja opettajankoulutuksen tehtävissä. Opetuksessa hänen kiinnostuksensa on virittänyt erityisesti luontoasioihin. Tarmo Parvelalle on myös myönnetty Suomen Leijonan ritarikunnan 1. luokan ritarimerkki.

Viime vuosina Parvelat ovat osa-aikaeläkkeellään suuntautuneet vähitellen Pohjois-Karjalaan päin. Aluksi kesäpaikan rakentaminen ja nyt uuden kodin hankkiminen sekä lastenlapset työllistävät eläkkeelle jääviä tulevaisuudessa.

Toivotamme Leenalle ja Tarmolle antoisia eläkepäiviä!

Lehtori Lea Airaksinen

Koulumme pitkäaikainen saksan ja ranskan kielen lehtori Lea Airaksinen jäi eläkkeelle 1.3.2001. Lean juuret ovat syvällä norssilaisuudessa, onhan hän itse entinen koulumme oppilas. Kirjoitettuaan ylioppilaaksi silloisesta Jyväskylän Normaalilyseosta vuonna 1962, Lea aloitti romanin ja germaanisen filologian opinnot Jyväskylän yliopistossa. Opintojen päätyttyä seurasi opetusharjoittelu tutussa ja turvallisessa Jyväskylän Normaalilyseossa, kuinkas muuten. Työelämä vei Lean pois Jyväskylästä Seinäjoelle muutamaksi vuodeksi, mutta pian oli edessä paluu Jyväskylään ja vuonna 1976 lehtoriksi omaan kouluun.

Lean opettajanura painottui ranskan kielen puolelle. Hän panosti omaan kieli- ja kulttuurikoulutukseensa tehden lukuisia matkoja sekä Saksaan että Ranskaan. Laajalti matkustaneena Lealla oli paljon omakohtaista annettavaa oppilailleen. Oppilaat olivatkin Lealle tärkeä asia. Monet norssilaispolvet ehtivät saada Lean luokassa todella kestävän pohjan kielitaidolleen ja innostuksen jatkaa omia kieli- ja kulttuuriopintojaan.

Lea oli aktiivinen oman aineensa asioiden ajaja sekä koulun tasolla että valtakunnallisestikin ainejärjestöissä. Hän osasi tuoda asiat ja epäkohdat esiin selkeästi ja konkreettisesti. Muistamme Lean kollegana, jonka kanssa yhteistyö toimi ja sopimukset pitivät. Hänen erinomaista huumorintajuun ja myönteistä elämänasennettaan eivät edes vaikean sairauden vaivat tuntuneet musertavan. Tästä valoisasta sitkeydestä ja elämänmyönteisyydestä me kaikki muutkin tunnuimme saavan energiaa.

Lehtori Eila Kosunen

Kotitalouden lehtori Eila Kosunen teki viimeisiä työpäiviään Norssissa joulunalusviikolla, virallisesti eläkepäivät alkoivat vuoden 2001 alusta.

Eila Kosunen valmistui talousopettajaksi Järvenpään kotitalousopettajaopistosta 1963. Työnsä Norssissa hän aloitti jo seuraavana vuonna, ja jatkoi koulussamme yhtenäisesti eläkkeelle jäämiseensä saakka.

Näiden vuosien aikana Eila ehti kokea useita muutoksia koulutyössään. Oppikoulun opettajasta tuli peruskoulun lehtori, ja peruskouluakin on hänen aikanaan ehditty uudistaa useaan otteeseen. Norssin peruskorjauksen yhteydessä opetuskeittiö siirtyi ylimmästä kerroksesta (nykyisistä uskonnon ja psykologian tiloista) Harjun puoleiseen siipeen nykyisiin tiloihin. Eila oli mukana suunnittelemassa nykyistä toimivaa ja viihtyisää opetustilaa.

Hyvien tapojen ja ruokakulttuurin vaaliminen on ollut Eilalle tärkeää. Norssin oppilaat ovat Eilan opastuksella saaneet tutustua niin perinneruokiin kuin kansainvälisiin herkkuihin. Opetuskeittiössä vietettiin aina kalenterivuoden juhlat koristelemalla keittiö kauniisti juhlan hengen mukaisesti. Koristelussa näkyi opettajan käden jälki: taitavana käsityöntekijänä Eila valmisti useat koristeet itse. Myös perhejuhlien järjestämistä harjoiteltiin. Erikoisuutena voisi mainita yhden oikeat ristiäiset. Myös leikkihäät ovat varmasti oppilaille mieluisia muistoja. Oppilaat ovat Eilan valmentamina osallistuneet menestyksellisesti erilaisiin koulujen välisiin kilpailuihin ja valtakunnallisiin tapahtumiin. Monissa Norssin juhlissa Eila on ” emännöinyt ”järjestämällä tarjottavaa, usein oppilaiden kanssa. Usean vuoden ajan hän jaksoi myös huolehtia opettajainhuoneen kaunistamisesta työtoveriensa iloksi.

Eila on ollut oppilaille turvallinen ja lämminhenkinen opettaja, jopa toisessa oppilaspolvessa. Vaikeissakin tilanteissa hän ohjasi oppilaita kärsivällisesti ja sopivasti vaatien. Kotitalousopettajana Eila sai usein kutsun projektiviikkojen työryhmiin, koska keittiö on ollut kysytty toimintapiste.

Toivomme Eilalle antoisia eläkepäiviä. Ehkäpä hänellä olisi mahdollisuus olla edelleen mukana erilaisissa koulun harrastuskerhoissa, joihin hän osallistui innokkaasti jo työaikanaan.

Lehtori Leena Saloranta

Lehtori Leena Saloranta jäi eläkkeelle syyslukukauden lopulla toimittuaan norssissa 15 vuotta. Hän tuli norssiin vuonna 1985 uskonnon opettajaksi. Hänellä oli ennen opettajan uraansa monipuolinen kokemus elämän eri alueilta: hän oli kasvattanut lapset kotiäitinä ja toiminut erilaisissa tehtävissä seurakunnan palveluksessa ja perheneuvojana. Hän on toiminut myös monissa eri luottamustehtävissä. Laaja yhteiskunnallinen perehtyneisyys ja omakohtainen vastuunotto asioiden hoidosta toivat syvyyttä hänen toimintaansa opettajana ja työyhteisön jäsenenä.

Leena oli erittäin innostunut uskonnon ja etiikan opettamisesta ja pohti tarkkaan käyttämiään opetusmenetelmiä, jotta saisi oppilaat ajattelemaan asioita ja ottamaan kantaa. Opetuksen jatkuva kehittäminen veti hänet mukaan myös yläasteen uskonnon oppikirjatyöhön. Hän oli opettajana voimakas persoona, joka toi vahvasti esille omat näkemyksensä. Leenalle oppilas oli tärkeä. Hän huomasi nopeasti ongelmat ja toimi monelle oppilaalle lämpimänä terapeutina ja neuvonantajana. Hän arvosti oppilaiden vahvuuksia ja iloitsi aidosti heidän hyvistä suorituksistaan ja onnistumisen kokemuksistaan.

Oppilaat pitivät Leenaa empaattisena opettajana, joka ymmärsi, että jokaisella on joskus myös huonot hetkensä. Leenaa pidettiin myös erittäin vaativana opettajana, koska hän edellytti kaikilta oppilailta asiaan paneutumista ja aktiivista kannanottoa. Oppitunnit sisälsivät paljon keskusteluja ja aiheita syvennettiin laajasti koskemaan yhteiskunnan eri ilmiöitä, mutta samalla nähtiin niiden yhteys jokaisen yksilön elämään.

Leena aloitti myös "Uskalla elää" -syventävän kurssin pitämisen lukiossa. Kurssi oli monelle osallistujalle itsensä löytämisen aikaa. Yläasteen ihmissuhde- ja vuorovaikutustaitojen kurssilla Leena syvensi taitojen harjoittelua innostamalla oppilaita keskustelemaan ja katsomaan asioita eri näkökulmista. Ryhmässä hän halusi rohkaista kaikkia ilmaisemaan itseään ja luoda tunteen siitä, että jokainen on tärkeä ja arvokas.

Ihmissuhteet ja työyhteisön ilmapiiri olivat Leenalle erittäin tärkeitä. Me kaikki muistamme hänet rohkeana ja kantaa ottavana sekä nopeasti erilaisiin tilanteisiin ja ongelmien ratkaisuihin tarttuvana kollegana. Hän oli mukana usean vuoden ajan työyhteisön kehittämistyöryhmässä, joka pyrki vaikuttamaan työyhteisön ilmapiiriin ottamalla käsiteltäväksi erilaisia opettajan työstä aiheutuvia stressitekijöitä ja hakemalla niihin ratkaisuja. Hän toimi myös ryhmän vetäjänä kahdella opettajien Toimiva koulu -kurssilla, jotka kokoontuivat usean vuoden ajan.

Normaalikoulu esittää Sinulle, Leena, kiitoksen voimakkaasta panostuksestasi oppilaiden, opettajajarjoittelun ja koko työyhteisön hyväksi.

Määrätietoisesti minä elän sitä kohti, mitä olen unelmoinut.

Minä teen unelmistani totta, koska en tahdo elämäni lopulla sanoa:

"Minun olisi sittenkin pitänyt..."

Ulrich Schaffer

JOHTOKUNTA

Johtokunnan kokoonpano on kuluneena lukuvuotena ollut seuraava:

	Jäsenet	Varajäsenet
Oppilaiden huoltajien edustajat	Jaakko Rinne Pirjo Hynynen Erja Kautto-Knape Markku Varakas	Annukka Helanterä Tapani Hautamäki Sami Kalaja Markku Ikkala
Kasvatustieteiden tiedekunnan edustaja	Matti Parikka	Matti Partanen
Jyväskylän kaupungin edustaja	Erkki Lampinen	Ahti Ruoppila
Opettajakunnan edustajat	Risto Rätty Marja-Liisa Huhta Annamari Murtorinne	Sinikka Airo Vesa Häggblom Päivi Lumiaho
Muun henkilökunnan edustaja	Kullervo Pakkanen	Raili Riikonen
Oppilaiden edustajat	Lauri Markkanen Maria Wennström Minna Helin	Suvi Lummila Ville Keikkala Johanna Naarala

Johtokunnan puheenjohtajana on toiminut käräjätuomari Jaakko Rinne ja varapuheenjohtajana lehtori Pirjo Hynynen. Sihteeri ja esittelijä koko koulua koskevissa asioissa on ollut johtava rehtori, ja muina esittelijöinä ovat toimineet kouluasteen rehtorit. Johtokunta piti lukuvuoden aikana kaksi kokousta. Tavanomaisten asioiden joukosta voidaan nostaa kolme asiakokonaisuutta.

Johtokunnan kokouksessa marraskuussa oli esillä esi- ja perusopetuksen luokkien 1. - 6. ensimmäisen oppilaskunnan säännöt ja toiminta-ajatus. Johtokunta hyväksyi tuolloin myös kymmenen leirikoulun ja opintoretken alustavat suunnitelmat. Lukuvuoden lopun kokouksessa johtokunta hyväksyi Normaalikoulun koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategiasuunnitelman vuosiksi 2001-2004. Tämä lähes 30 sivun laajuinen suunnitelma tulee ohjaamaan Normaalikoulun tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön kehittämistä ja tietotekniikan käyttöä seuraavien kolmen ja puolen vuoden ajan.

Lukuvuosi oli myös nykyisen johtokunnan toimikauden viimeinen. Kasvatustieteellisen tiedekunnan tiedekuntaneuvosto nimitti kokouksessaan 17.5.2001 uuden johtokunnan elokuussa alkavaksi kolmivuotiskaudeksi. Lämpimät kiitokset johtokunnan jäsenille Normaalikoulun kehittämiseksi tehdystä arvokkaasta työstä ja rakentavista kannanotoista.

KOULUN HENKILÖKUNTA

REHTORIT

Normaalikoulun johtava rehtori

Ruuskanen, Pekka, FT, koko koulun rehtori

1.8.2000 alkaen

Teppo, Päivi, FM, koko koulun rehtori

30.9.2000 saakka (vuosilomalla 1.8. - 30.9.2000)

1.10.2000 eläkkeelle

Kouluasteen rehtorit

Parkatti, Heikki, LitM, HuK, lukion rehtori

vv. 1.8.2000 - 31.7.2001

vs. Koski, Kirsti, FM

Muilu, Helena, FL, rehtori, perusopetuksen vuosiluokat 7. - 9 ja Normaalikoulun vararehtori

Nissinen, Sari, KM, rehtori, perusopetuksen vuosiluokat 1. - 6. ja esiopetus

PERUSOPETUKSEN VUOSILUOKKIEN 1. - 6. OPETTAJAT

Lehtorit

Airo, Sinikka, KkO, KM, 3b:n luokanlehtori, osa-aikaeläkkeellä 1.8.1999 alkaen

Hannula, Marja, PkO, FK, vv. 1.8.2000 - 30.6.2001

Hiltunen, Eero, PkO, KM, 1c:n luokanlehtori

Hirvonen, Martti O., PkO, HuK, 6c:n luokanlehtori

Huhtala, Sari, FM, englanti ja saksa

Kalaja, Mari, FM, englanti, ranska

Kerimaa, Maarit, KM, MO, EO, 2c:n luokanlehtori

Koivisto, Vesa, KkO, KM, 3b:n luokanlehtori, osa-aikaeläkkeellä 1.8.1999 alkaen

Kupari, Marjaana, EO, KM, lehtori, erityisopetus

Kuusisto, Jouni, PkO, KM, 2a:n luokanlehtori

Leinonen, Perttu, PkO, KM, 4a:n luokanlehtori

Leppiniemi, Markus, KK, 6b:n luokanlehtori

Luukkonen Eeva, LitM, liikunta

vv. 1.8. - 31.12.2000

vs. Sääkslahti, Arja, LitM

Luukkonen, Unto, LitK, liikunta

Nevalainen, Raimo, PkO, KL, 4a:n luokanlehtori

vv. 15.1. - 14.4.2001

Nissinen, Sari, KM, rehtori, perusopetuksen vuosiluokat 1. - 6. ja esiopetus

Ojala, Paula, KM, 1a:n luokanlehtori

Parvela, Leena, PkO, FM, 5b:n luokanlehtori, osa-aikaeläkkeellä

Parvela, Tarmo, PkO, KM, 4c:n luokanlehtori, osa-aikaeläkkeellä

Rahela, Juhani, PkO, KM, 6a:n luokanlehtori

Räty, Risto, KkO, EO, HuK, erityisluokan lehtori

Siipola, Matti, PkO, Kk, 4b:n luokanlehtori

Streng, Anne, PkO, FM,5c:n luokanlehtori
 Tikkanen, Pirjo, PkO,KM,1-2b:n luokanlehtori
 Tähkäpää, Johanna, PkO, HuK, MO, 3a:n luokanlehtori

Tuntiopettajat

Halmio, Pirkko, KM, musiikki
 Huovila, Riitta, Ktyo, FM, tekstiilityö
 Huttunen, Marja-Leena, FM, ranska (sivutoiminen)
 Kokkonen, Sari, KM, erityisopetus
 15.1. - 30.6.2001
 Kyyrä Anna-Mari, KM, luokanopettaja, esiopetus
 Lahenius, Ulla, KM, 4a:n luokanopettaja
 15.1. - 14.4.2001
 Pulli, Sari, KM, EO, laaja-alainen erityisopettaja
 vv. 15.1.-31.7.2001
 Rintala, Minna, KM, osa-aikainen luokanopettaja
 Tähkänen, Tarja, KM, 3c:n luokanopettaja
 Veijonen, Piia, KM, osa-aikainen luokanopettaja

YHTEISET OPETTAJAT

Tuntiopettajat

Eronen-Huhtala, Marjatta, srk.lehtori, HuK, ortodoksinen uskonto (sivutoiminen)
 Halmetoja, Katariina, FM, ruotsi, venäjä (sivutoiminen)
 Huotari, Kati, LitM, liikunta, 23.10.-1.12.2000 ja 5.3.-13.5.2001
 vv. 14.5.-2.6.2001
 Kinnunen, Markus, KM, tekninen työ
 1.8.2000 - 3.6.2001
 Laine, Jari, LitM, liikunta
 Leimu, Mirja, LitK, liikunta, osa-aikaeläkkeellä 1.10.1999 alkaen
 Puupponen, Elisa, KM, tekstiilityö
 1.8.2000 - 30.6.2001
 Ruodemäki, Rami-Jussi, KM, musiikki; 7a:n luokanohjaaja
 Vilenius-Suhanto, Heli, FK, saksa, ranska

YLÄASTEEN JA LUKION OPETTAJAT

Lehtorit

Airaksinen, Lea, FM, ranska
 1.3.2001 eläkkeelle
 vv. 1.8.2000 - 28.2.2001
 Antila-Kaiponen, Annikki, MO, HuK, musiikki
 Eloranta Mervi, FL, englanti
 Eloranta, Tuula, LitM, liikunta, terveystieto; 9b:n luokanohjaaja
 Göös, Irja, FK, ruotsi; IIIA:n ryhmänohjaaja

Hakanen, Mikko, FK, matematiikka, tietotekniikka, elämäkatsomustieto, filosofia
 Huhta, Marja-Liisa, FK, biologia, maantieto; IID:n ryhmänohjaaja
 Häggblom, Vesa, FM, englantia, ranska; IC:n ryhmänohjaaja
 Kara, Hannele, FL, saksa; IIA:n ryhmänohjaaja
 Kauppinen, Merja, FL, äidinkieli ja kirjallisuus
 Kesti, Taina, EO, YTM, erityisopetus, oppilaanohjaus, psykologia
 Koponen, Raimo, FK, matematiikka
 Koski, Kirsti, FM, lukion rehtori; fysiikka; IIID:n ja IV vuosikurssin ryhmänohjaaja
 Kosunen, Eila, KtaO, kotitalous
 1.1.2001 eläkkeelle
 Lehtivaara, Riitta Liisa, KM, Opo, oppilaanohjaus
 Linnakylä, Heikki, KK, LiK, Opo, oppilaanohjaus
 Lintula, Pirkko, TM, uskonto, psykologia, filosofia
 Lojander, Ulla, tekstiilipettaja, HuK, tekstiilityö
 vv. 1.8.2000 - 30.6.2001
 Lumiaho, Päivi, LitK, liikunta, terveystieto; 9d:n luokanohjaaja
 Marjomäki, Heikki, YTL, historia ja yhteiskuntaoppi, filosofia, elämäkatsomustieto;
 9a:n luokanohjaaja
 vt. 1.8.2000 - 31.7.2001
 Muilu, Helena, FL, rehtori, perusopetuksen vuosiluokat 7. - 9.; fysiikka, kemia;
 9e:n luokanvalvoja
 Murtorinne, Annamari, PkO, KM, äidinkieli ja kirjallisuus; IIIC:n ryhmänohjaaja
 vv. 14.8.2000 - 31.5.2001
 Mutikainen, Jouni, LitK, liikunta, terveystieto, oppilaanohjaus; 9d:n luokanohjaaja
 Nukarinen, Kaija, FM, äidinkieli ja kirjallisuus; IIC:n ryhmänohjaaja; lukion vararehtori
 Nuoranne, Kerttu, TaK, kuvataide; IIB:n ryhmänohjaaja
 Parkatti, Heikki, LitM, HuK, lukion rehtori; liikunta, terveystieto, oppilaanohjaus
 vv. 1.8.2000 - 31.7.2001
 vs. Koski, Kirsti, FM
 Parkkinen, Pekka, FK, kemia, fysiikka, matematiikka
 vv. 1.8.2000 - 31.10.2001
 Peltokorpi, Päiviö, FK, matematiikka, tietotekniikka
 Pietiläinen, Rauno, FK, matematiikka, fysiikka, kemia
 Pitkänen, Erkki, FL, englantia
 Pollari, Pirjo, FL, englantia; 9f:n luokanohjaaja
 Pöntinen, Kari, FK, historia ja yhteiskuntaoppi, taloustieto, elämäkatsomustieto, filosofia
 Raatikainen, Aili, FK, ruotsi; IIIC:n ryhmänohjaaja
 Rahkonen, Anna-Liisa, FM, ruotsi
 Raninen, Hannu, FM, matematiikka; IIIB:n ryhmänohjaaja
 Rasinen, Aki, TKtyO, KT, tekninen työ
 vv. 1.8.2000 - 3.6.2001
 Rauniahho, Paula, FM, saksa, espanja
 Reinikka, Leena, FM, matematiikka; 9e:n luokanohjaaja
 Rosti, Marjatta, KkO, FK, äidinkieli ja kirjallisuus; IA:n ryhmänohjaaja
 Saloranta, Leena, TM, uskonto
 1.12.2000 eläkkeelle
 Saranen, Erkki, FL, matematiikka; 8e:n luokanohjaaja
 Sarestie, Martti, FM, saksa
 Staff-Ahokas, Liisa, FM, englantia; 7b:n luokanohjaaja
 Suutarinen, Sakari, KT, FL, historia ja yhteiskuntaoppi, taloustieto, lakitieto

vv. 1.8.2000 - 31.7.2001

vs. Nummila, Leena, FM; 8b:n luokanohjaaja

vv. 5.10.2000 - 31.7.2001

vs. Jaakkola, Johanna, FM

1.1. - 31.7.2001

Säämänen-Huotari, Leena, FM, biologia, maantieto; IB:n ryhmänohjaaja

Tourunen, Eeva, FM, biologia, maantieto

Töhönen, Marja, KtaO, kotitalous

vt. 1.1. - 31.7.2001

Vaaherkumpu, Kaisa, FM, ruotsi; 9c:n luokanohjaaja

vt. 1.8.2000 - 31.7.2001

Vatanen, Pirjo-Liisa, FL, äidinkieli ja kirjallisuus; vararehtori, perusopetuksen vuosiluokat 7. -9.

Vuorimies, Heikki, FM, fysiikka, kemia

Weijo, Inka, FM, fysiikka, tietotekniikka

vv. 31.12.2000 - 31.7.2001

Tuntiopettajat

Ailinpieti, Jaana, FM, biologia, maantieto

Hankala, Mari, FM, äidinkieli ja kirjallisuus

14.8.2000 - 31.5.2001

Huohvanainen, Tiina, HuK, englantia

sivutoiminen 1.8. - 31.12.2000

päätoiminen 1.1. - 4.3.2001

Jaakkola, Johanna, FM, uskonto, historia, yhteiskuntaoppi

1.8. - 31.12.2000

Kauppinen, Anne, TaM, kuvataide; 8a:n luokanohjaaja

Kauranen, Mikko, ilmaisutaito (sivutoiminen)

Konola, Antti, HuK, uskonto, historia, yhteiskuntaoppi

Koponen, Jouni, LitM, liikunta, terveystieto; 9b:n luokanohjaaja

Kuula, Elina, FM, fysiikka, kemia, matematiikka; 7f:n luokanohjaaja

Lappeteläinen, Anita, KM, erityisopetus

Longhurst, Nicholas, J., M.Ed., filosofia, englannin kielen keskustelukerho (sivutoiminen)

Loukiala, Satumari, FL, fysiikka, kemia

Mäki-Paavola, Mari, FM, äidinkieli ja kirjallisuus; 8c:n luokanohjaaja

Railo, Tuula, FM, kuvataide (sivutoiminen)

Rautiainen, Matti, FM, YTM, historia, yhteiskuntaoppi, lakitieto

Sallinen, Laura, FM, biologia, maantieto; 8d:n luokanohjaaja

Sorajoki, Sari, KM, kotitalous (sivutoiminen)

1.1. - 30.6.2001

Torkkola, Kimmo, FM, kemia, tietotekniikka, fysiikka, matematiikka; 9e:n luokanvalvoja

Tuominen, Kati, FM, matematiikka

1.1. - 2.6.2001

Töhönen, Marja, KtaO, kotitalous (sivutoiminen)

1.8. - 31.12.2000

Vilenius-Suhanto, Heli, FK, saksa, ranska

MUU HENKILÖKUNTA

Ala-aste

Pohjanheimo Kaisa, yo-merkonomi, osastosihteeri, ala-asteen kanslisti

Saleva, Annina, kouluavustaja

7.8.2000 - 6.2.2001

Salmenoja, Heli, kouluavustaja

11.8.2000 - 11.2.2001

Tuominen, Sauli, vahtimestari (myös yläaste-lukio)

Yhteiset

Jaatinen, Birgit, merkonomi, ma. toimistosihteeri

1.8. - 31.12.2000

Kauppinen, Pia, merkonomi, ma. toimistosihteeri

8.3. - 7.9.2001

Lauttaanaho, Anne, kirjastosihteeri

Lind, Jorma, laboratoriomestari

Kilpeläinen, Tuija, PsL, koulupsykologi

vv. 30.10. 2000 - 29.9.2001

vs. Kärkkäinen, Pirkko, YTM

Mattila, Mika, atk-suunnittelija

Pakkanen, Kullervo, erikoislaboratoriomestari

Yläaste ja lukio

Hakamaa, Jukka, ma. vahtimestari (myös ala-aste)

1.8. - 31.12.2000

Kähkönen, Heikki, huoltomestari (myös ala-aste)

Pylvänäinen, Sulo, vanhempi vahtimestari

Riikonen, Raili, merkonomi, toimistosihteeri, yläasteen kanslisti

Saleva, Annina, ma. toimistosihteeri

1. - 31.3.2000

Salmenkivi, Marjo, yo-merkonomi, osastosihteeri, johtavan rehtorin sihteeri

Sarvi, Rene, mikrotuki-harjoittelija

1.4. - 30.6.2000

Varis, Anneli, toimistosihteeri, lukioasteen kanslisti

Kouluruokailu

Ruokaloiden ylläpitäjänä on ollut Amica Ravintolat Oy.

Oppilasruokala Omena, ala-aste:

Manninen, Hilikka, ravintolapäällikkö

Piilonen, Satu, ravintolatyöntekijä

Oppilasruokala Muonatupa, yläaste ja lukio:

Vuorenmaa Anneli, ravintolapäällikkö

Hautanen, Ulla, ravintolatyöntekijä

(osa-aikainen)

Huuhka, Terttu, kassa-tarjoilija

Huutonen, Mirja, kassa-tarjoilija

Siivous

Kummankin koulutalon siivouksesta on huolehtinut SOL Palvelut Oy.

Ala-asteen palveluvastaavat:

Hakkarainen, Sisko (osa-aikainen)
15.8.2000 alkaen
Hietala, Johanna (osa-aikainen)
18.9.2000 alkaen
Kainulainen, Heidi
2.1.2001 saakka
Liimatainen, Tuija
2.1.2001 alkaen
Liimatta, Mirja
15.8. - 18.9.2000
Manninsenmäki, Heidi (osa-aikainen)
15.8. - 18.9.2000
Salokannel-Korhonen, Minna (osa-aikainen)
18.9.2000 alkaen

Yläasteen ja lukion palveluvastaavat:

Honkanen, Soile (osa-aikainen)
3.10.2000 - 12.4.2001
Kinnunen, Ulla (osa-aikainen)
5.4.2001 alkaen
Klinga, Heidi (osa-aikainen)
15.8. - 2.10.2000
Lepikko, Sanna
Nieminen, Heli (osa-aikainen)
15.8.2000 alkaen
Salminen, Virpi
Tenhunen, Satu

Terveystenhuolto

Oppilaiden terveydenhuollosta on vastannut Jyväskylän kaupunki:

Haggrén, Outi, koululääkäri
1.3.2000 alkaen
Häkkinen, Reijo, koululääkäri
1.8.2000 - 28.2.2001
Vuolle, Anneli, terveydenhoitaja
Usenius, Pirkko, aluevastuuhammaslääkäri

PYSYVÄT TOIMIKUNNAT JA TYÖRYHMÄT

OPETUSSUUNNITELMATOIMIKUNTA

Johtokunnan asettamaan opetussuunnitelma-toimikuntaan ovat kuuluneet kasvatustieteiden tiedekunnasta Jorma Ojala (varajäsen Kaarina Mäkinen), johtokunnasta Erja Kautto-Knape (varajäsen Pirjo Hynynen), ala-asteen edustajina lehtorit Marjaana Kupari, Sari Nissinen, Unto Luukkonen ja Raimo Nevalainen, yläaste-lukiosta lehtorit Mikko Hakanen, Kerttu Nuoranne, Pirjo Pollari, Kari Pöntinen ja Leena Säämänen-Huotari sekä oppilaiden edustajina Meri Westerholm ja Markku Juurikkamäki. Lisäksi koulun kaikki rehtorit kuuluvat itseoikeutettuina jäseninä toimikuntaan. Puheenjohtajana on toiminut yläasteen rehtori Pirjo-Liisa Vatanen ja sihteereinä Pirjo Pollari ja Raimo Nevalainen.

Kuluneen lukuvuoden aikana toimikunta ei ole kokoontunut, koska valtakunnalliset perusteet ja tuntijakomuutokset ovat vasta valmistumassa. Voimassa olevia ainekohtaisia tekstejä on tosin jatkuvasti päivitetty ja siirretty koulun info-sivuille.

OPPILASHUOLTORYHMÄT

Koulun oppilashuoltohenkilöstö on kuluneen lukuvuoden aikana käsitellyt monenlaisia kouluyhteisöön liittyviä kysymyksiä. Erityisesti on kiinnitetty huomiota erityisopetuksen kohdentamiseen, tukioppilaiden hyödyntämiseen kiusaamisasioiden käsitelyssä luokissa, syömishäiriöiden hoitoon ja seurantaan, koulun rooliin kasvavissa päihdevaikeuksissa sekä oppilaiden poissaoloja vähentävien ja oppimismotivaatiota lisäävien keinojen pohdintaan. Tärkeänä lähtökohtana toiminnalle on ollut syrjäytymiseen puuttuminen ja sen ennaltaehkäisy koulusamme. Yksittäisten oppilaiden asioita on käsitelty silloin, kun niiden hoitamisessa on tarvittu useiden henkilöiden yhteistyötä.

Yhteistyötä on pyritty kehittämään myös koulun ulkopuolisten hoito- ja tukitahojen kanssa. Oppilashuoltoryhmässä vieraili syksyllä sosiaalityöntekijä Tuija Ojala kertomassa koulunkäynnin tukiyksiköstä HOPE:sta. Keväällä ryhmä oli osaltaan vaikuttamassa "Pelotta aikuisuuteen - turvallisesti koulussa" -projektin sisältöön ja toteutumiseen. Samalla yhteistyötä selkiytettiin kaupungin sosiaalitoimen kanssa; ala-asteelle ja yläaste-lukioon nimettiin koulua konsultoivat koulukuraattorit.

Edellä mainitun lisäksi oppilashuoltoryhmä järjesti syksyllä koko kouluyhteisöä koskevan tempauksen; huomiota kiinnitettiin koulumatkojen liikenneturvallisuuteen ja kypäriä käyttäviä pyöräilijöitä palkittiin.

Koulussa on kaksi oppilashuoltoryhmää, joista toinen tomi luokilla 0. - 6. ja toinen on perusopetuksen ylempien luokkien ja lukion yhteinen. Ryhmien puheenjohtajana on koulupsykologi, jonka lisäksi molempiin ryhmiin kuuluvat terveydenhoitaja, opinto-ohjaajat erityisopettajat ja rehtorit, . Lisäksi ryhmissä on vuosittain vaihtuvia opettajakunnan edustajia. Kokouksiin on osallistunut lisäksi tarvittaessa luokanopettajia, luokanvalvojia ja ryhmänohjaajia. Oppilashuoltoryhmät ovat kokoontuneet kuukausittain ja tarpeen mukaan pienemmällä kokoonpanolla useamminkin.

KRIISIRYHMÄ

Koko koulun yhteisen kriisiryhmän toiminta on jatkunut edelleen. Sen tavoitteena on kehittää koulun valmiuksia henkisten kriisien varalle. Tällaisia tapahtumia ovat esimerkiksi oppilaan tai koulun henkilökunnan jäsenen kuolema, vakava sairastuminen, itsemurha tai sen yritys, vakava onnettomuus, väkivalta tai fyysisen vahingoittumisen uhka. Kriisit muuttavat tuttua ja turvallista elämää tuoden tullessaan paljon tuskaa ja epävarmuutta. Sen vuoksi on tärkeää, että kouluyhteisöön suoraan tai välillisesti liittyviin kriiseihin osataan valmistautua entistä paremmin ja myös käsitellä niitä tarkoituksenmukaisesti.

Kriisiryhmän vetäjänä toimii koulupsykologi. Sen vapaaehtoisesti ilmoittautuneita jäseniä ovat terveydenhoitaja, rehtorit ja opettajia kaikilta kouluasteilta. Noin kymmenen henkilön ryhmän lisäksi koulun oppilashuoltohenkilöstö toimii aktiivisesti yhteistyössä kriisiryhmän kanssa.

Syksyllä kriisiryhmä järjesti kaikille kiinnostuneille koulutuksen koskien nuorten syömishäiriöitä ja masentuneisuutta. Koulutajana toimi Birgitta Hartikainen nuorisopsykiatrian konsultaatio-poliklinikalta. Ryhmä osallistui myös palo- ja pelastusturvallisuuteen liittyvän suunnittelupäivän järjestämiseen luokilla 0. - 6. Lisäksi valmisteltiin ohjeistus kiusaamis- ja päihdetapauksiin koskien sekä päivitettiin kriisivalmiussuunnitelma. Materiaali jaettiin opettajille, harjoittelijoille ja muulle henkilökunnalle. Ne ovat luettavissa sähköisesti koulun verkossa.

TIETOTEKNIKAN SUUNNITTELURYHMÄT

Luokilla 7. - 9. ja lukiossa on jatkanut toimintaansa koulun atk-ympäristöä sekä hankintojen periaatteita ja kiireellisyysjärjestystä pohjittanut tietotekniikan suunnitteluryhmä. Sen puheenjohtajana toimii talon mikrotukihenkilö, lehtori Päiviö Peltokorpi. Lukuvuonna 2000 - 2001 suunnitteluryhmän jäseniä ovat olleet lehtorit Tuula Eloranta, Kaija Nukarinen/Merja Kauppinen, Erkki Pitkänen, Erkki Saranen ja Leena Säämänen-Huotari, yläasteen rehtori Helena Muilu, osastosihteeri Marjo Salmenkivi, atk-suunnittelija Mika Mattila ja johtava rehtori Pekka Ruuskanen.

Myös luokilla 0. - 6. on vastaava suunnitteluryhmä, jonka puheenjohtaja on niiden mikrotukihenkilö, lehtori Perttu Leinonen. Ryhmän jäseniä ovat opettaja Riitta Huovila, lehtorit Paula Ojala ja Markus Leppiniemi sekä ala-asteen rehtori Sari Nissinen.

Koko normaalikoulun yhteisiä atk-suunnitelmia ja -hankintoja pohtimaan ovat on muodostettu myös yhteinen neuvotteluryhmä.

Lukuvuoden aikana ATK järjestelmäämme uudistettiin ja laajennettiin merkittävästi. Työasemia uusittiin ja useita opetustiloja varustettiin dataprojektorilla ja dokumenttikameralla. Kouluun hankittiin kolmet videoneuvottelulaitteet. Koulun järjestelmän etäkäyttöä kehitettiin hankkimalla toinen etäpalvelin entisen rinnalle ja kehittämällä etäkäyttöliittymää. Nykyiseen atk-järjestelmäämme voi tutustua koulun [www-sivuilla osoitteessa http://www.norssi.jyu.fi/yaste/yleista/atk/atkpalvelut.htm](http://www.norssi.jyu.fi/yaste/yleista/atk/atkpalvelut.htm)

Lukuvuoden aikana laadittiin koululle tieto- ja viestintäteknikan opetusikäytön tietostrategia 2001-2004, jonka lopullinen versio hyväksyttiin 22.5.2001 koulun johtokunnassa. Tietostrategia linjaa järjestelmämme ja sen käytön suuntaviivat seuraavaksi neljävuotiskaudeksi. Strategiaan voi tutustua osoitteessa <http://www.norssi.jyu.fi/yaste/yleista/atk/strategia.htm>

Koulumme osallistui aktiivisesti Suomen normaalikoulujen verkostoitumishankkeen eNorssin kehittämistyöhön, ja olemme jatkossa kiinteästi mukana tässä yhteistyössä. Lehtori Päiviö Peltokorpi toimii eNorssin johtoryhmässä, ja olemme mukana kahdessa kehittämistyöryhmässä, joista toinen työstää eNorssin portaalin kouluopetukseen liittyviä palveluita ja toinen normaalikoulujen tarjoamia asiantuntijapalveluita.

RUOKALATOIMIKUNTA

Oppilashuoltoon kuuluvan ruokahuollon kehittämistä varten Normaalikoululla on koko koulun yhteinen ruokalatoimikunta. Se on yhteydenpitoelin koulun tiloissa toimivien ruokalojen Omenan ja Muonatuvan käyttäjien ja ruokalanpitäjän Amica Ravintolat Oy:n välillä. Se seuraa ruuan laatua ja riittävyttä, kerää palautetta ja hyväksyy lukukausittaiset ruokalistat. Kotiruoan rinnalla päivittäin tarjolla oleva kasvisvaihtoehto on ollut yksi kehittämisen kohde. Entistä useampi oppilas ja henkilöstön edustaja valitsee päivittäin

kasvisruoan vaihtoehtokseen.

Ruokalatoimikuntaan ovat kuuluneet oppilaiden edustajina luokilta 0. - 6. Annukka Siekinen (Matti Kuivakangas), luokilta 7. - 9. Mikko Tyni (Hanna Poikonen), lukiosta Iina Pulkkinen (Mikko Nummela), opettajien edustajina luokilta 0. - 6. Marja Hannula (Johanna Tähkäpää), luokilta 7. - 9. Mari Mäki-Paavola (Heikki Linnakylä) ja lukiosta Kerttu Nuoranne (Jouni Mutikainen) ja vanhempien edus-

tajana johtokunnan jäsen Erja Kautto-Knape (Pirjo Hynynen) sekä koulun terveydenhoitaja Anneli Vuolle ja ruokaloiden henkilökunta. Kokouksiin on osallistunut myös Amican aluepäällikkö Kaija Taponen.

Yläaste-lukion välituntikahvion suosio on kasvanut edelleenkin. Kahvion palveluja käyttäjinä ovat olleet oppilaiden lisäksi koulun henkilökunta, opetusharjoittelijat ja koululle saapuneet vieraat.

Uuden koulun rakentaminen aloitettiin kyltin kiinnittämisellä. Kuvassa johtava rehtori Pekka Ruuskanen ja perusopetuksen vuosiluokkien 1. - 6. rehtori Sari Nissinen.

KOULUN EDUSTUS MUISSA HALLINTOELIMISSÄ

TIEDEKUNTANEUVOSTO

Kasvatustieteiden tiedekunnan tiedekunta-neuvostossa ovat vaaleissa valittuina varsinaisina jäseninä olleet lehtori Martti O. Hirvonen ja lehtori Pirjo-Liisa Vatanen.

Normaalikoulua koskevien asioiden valmistelusta tiedekunnalle on vastannut johtava rehtori Pekka Ruuskanen.

AINEENOPETTAJAKOULUTUKSEN TYÖRYHMÄ

Yliopiston vararehtorin Paula Määtän koolle kutsumassa aineenopettajakoulutuksen työryhmässä on ollut koulun edustajana johtava rehtori Pekka Ruuskanen.

OPETTAJANKOULUTUSLAITOKSEN MAKSUPALVELUN KOULUTUSTOIMIKUNTA

Opettajankoulutuslaitoksen asettamassa maksupalvelun koulutustoimikunnassa on ollut koulun edustajana johtava rehtori Pekka Ruuskanen.

OPETTAJANKOULUTUSLAITOKSEN YHTEISKUNTAYHTEYKSIÄ KEHITTÄVÄ NEUVOTTELUKUNTA

Opettajankoulutuslaitoksen yhteiskuntayhteyksiä kehittävään neuvottelukuntaan on nimettyä johtava rehtori Pekka Ruuskanen. Neuvottelukunta kokoontuu keskimäärin kaksi kertaa vuodessa.

OPETTAJANKOULUTUSLAITOKSEN OPISKELIJAVALINTA- TOIMIKUNNAT

Luokanopettajien koulutuksen valinta-toimikunnassa ovat toimineet lehtori Martti O. Hirvonen ja opettaja Tarja Tähkänen.

Aineenopettajien koulutuksen valinta-toimikunnassa, joka valitsee opiskelijat opettajan pedagogisiin opintoihin, ovat koulun edustajina olleet lukion rehtori Kirsti Koski ja lehtori Kaija Nukarinen. Soveltuvuuskokeiden käytännön toteutukseen ovat osallistuneet opetusharjoittelun järjestämisessä rehtoria avustavat opettajat eli "ravustajat".

Opinto-ohjaajien koulutuslinjan valinta-toimikuntaan ovat kuluneena lukuvuotena kuuluneet lehtorit Heikki Linnakylä ja Jouni Mutikainen.

JÄSENYYKSIÄ ASIAANTUNTIJARYHMISSÄ

Lehtori Matti Siipola on toiminut kutsuttuna asiantuntijana opetushallituksen Comenius-koulujen valintaryhmässä.

Lukion rehtori Kirsti Koski on toiminut Jyvässeudun toisen asteen koulutuksen suunnitteluryhmässä vastuualueenaan erityisesti lukioiden ja korkea-asteen yhteistyö sekä kesäopiskelu.

VALTAKUNNALLISTEN HANKKEIDEN YHTEYSHENKILÖITÄ

KIMMOKE	- Pirjo Pollari, Hannele Kara ja Mari Kalaja
LUMA	- Helena Muilu ja Juhani Rahela
TERVE ITSETUNTO	- Pirjo-Liisa Vatanen ja Eero Hiltunen
TIETOSTRATEGIA	- Päiviö Peltokorpi
UNESCO-koulu	- Anne Streng

OPPILASLUETTELOT

PERUSOPETUS, VUOSILUOKAT 1- 6

Talviliikuntapäivänä Ladun Majalla vedettiin myös köyttä

YLÄASTE

LUKIO

TUNTIJAOT

1. - 6. luokkien tuntijako lukuvuonna 2000 - 2001

Koulun johtokunta vahvistaa kunkin luokan tuntijaon vuosiluokille 3-6 toisen vuosiluokan lopussa. Eri luokilla voi olla erilaisia lieviä oppiainepainotuksia valtioneuvoston päättämän tuntijaon mukaisissa liikkumarajoissa.

Esiopetusta on ollut 18 tuntia viikossa.

Valinnaista A2-kieltä opetetaan viidennellä ja kuudennella vuosiluokalla kaksi tuntia viikossa, jolloin oppilaiden viikoittainen tuntimäärä on 28. Valinnaisen kielen opetus jatkuu myös siirryttäessä seitsemännelle vuosiluokalle.

8. ja 9. vuosiluokan tuntijako lukuvuonna 2000 - 01, painotetut luokat

OPPIAINE					
AI	3	2	3	0 - 4	8
A1-KIELI	2	2	3	1 - 4	8
B1-KIELI	3	2	1	0 - 3	6
UE,JO,ET	1	1	1	0 - 2	3
HY	2	2	2	0 - 4	6
MA	3	3	3	0 - 4	9
BG	2	3	2	0 - 4	7
FK	2	2	1	1 - 4	6
MU	1	0	0	0 - 4	1
KU	2	0	0	0 - 5	2
KO	3	0	0	0 - 5	3
TN/TS	3	0	0	0 - 6	3
LI	2	2	2	0 - 4	6
OP	0.5	0.7	0.8		2
AT	1	0	0	0 - 5	1
YHT. PAK.	30.5	19.7	18.8		71
A2-KIELI (EN,SA)	0/2	0/2	0/3	0/1 - 8	0
A2-KIELI (RA)	0/2	0/3	0/3	0 - 8	0
B2-KIELI	0	0/2	0/2	0 - 4	0
ERKOISTUMIS- KURSSIT	0	2	2	4	4
INTEGROIDUT				0 - 6	0
YHT. VAL	0/2	10/12	11/13	21/27	

KOKO KOULUN YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

MEDIAKASVATUS

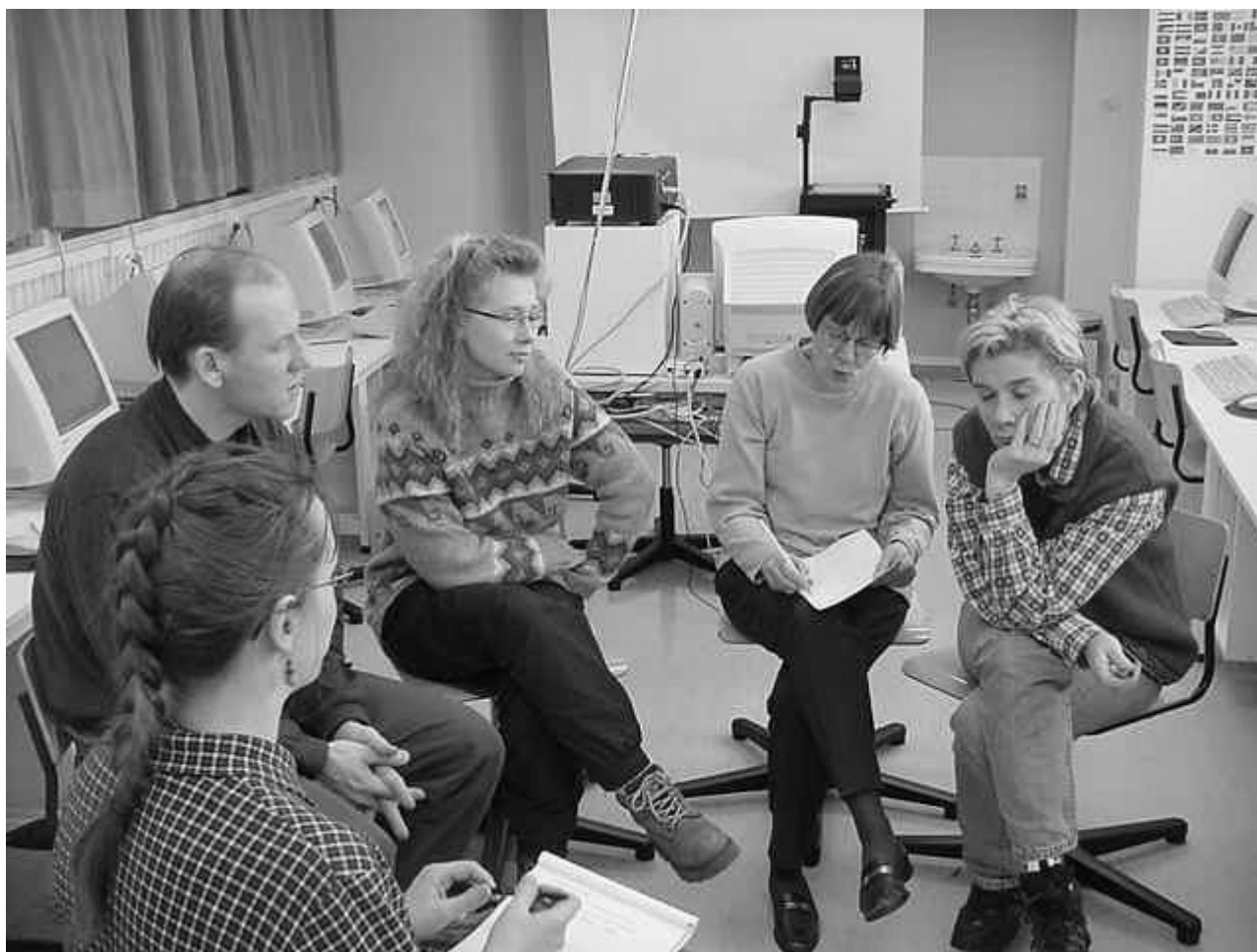
Kuluneen lukuvuoden aikana käynnistettiin koulussamme uusi kehittämishanke, mediakasvatus. Lukuvuoden aikana on työstyetty mediakasvatuksen opetussuunnitelmaa ja tulevana lukuvuonna se otetaan kokeiluun.

Hanke on alkuvaiheessa sisältänyt runsaasti täydennyskoulutusta. Kaikille Normaalikoulun opettajille on talven aikana tarjottu täydennyskoulutusta erilaisissa mediakasvatukseen liittyvissä teknisissä asioissa, kuten videokuvauksessa, editoinnissa ja videoanimaatioiden valmistamisessa. Koulutukset järjestettiin omin voimin, ja kouluttajana toimi lehtori Markus Leppiniemi.

Lukuvuonna 2001-2002 jatketaan edelleen opettajien koulutusta ja kehitetään toimintamalleja, joita voi helposti opetuksessa hyödyntää.

Opettajan medialukutaito

Keväällä 2001 toteutettiin Normaalikoulun, Opettajankoulutuslaitoksen ja Jyväskylän kaupungin opetustoimen yhteistyönä Opettajan medialukutaito -niminen täydennyskoulutuskokonaisuus. Koulutukseen osallistui 17 opettajaa Jyväskylästä ja Jyväskylän lähiympäristöstä. Kouluttajina toimivat Markus Leppiniemi ja Mari Hankala (Normaalikoulu), Antti Lokka (OKL) ja Markus Rolig (Jyväskylän kaupunki). Koulutusyhteistyötä on tarkoitus jatkaa myös ensi lukuvuonna.

PERUSOPETUKSEN KOULUVUOSI

ESIOPETUKSEN JA VUOSILUOKKIEN 1-6 LUKUVUOSI

Matti Siipola luovuttaa koulun "johdon" Sari Nissiselle.

Lukuvuosi alkoi avajaistilaisuudella, johon olimme saaneet vieraaksemme jyvaskyläläisen uimarin Jere Hårdin. Uima-aidon merkityksestä keskusteltiin vakavasti, sillä asumme täällä tuhansien järvien maassa. Syksy toi mukanaan myös monia muita tapahtumia. Syysliikuntapäivää vietettiin koulun lähiympäristössä, ja päivän aikana koulumme oppilaskunta julisti koulumme koulurauhan.

Norssin päivänä tutustuimme sekä koulumme että Seminaarinmäen historiaan ja aloitimme koulumme toiminnan dokumentoimisen. Koulumme toimintaa on tallennettu eri tavoin: on kirjoitettu, piirretty, haastateltu ja kuvattu. Nämä tuotokset tallennetaan yliopiston museoon. Toimintojen tallentaminen on erittäin ajankohtaista nyt, koska vuoden kuluttua olemme siirtymässä uuteen koulurakennukseen.

Yhteiset päivänavaukset juhlasalissa, adventtikirkko, joululaulajaiset, lasten konsertti, joulujuhla, talviliikuntapäivä Ladun majalla, monitoimipäivä ja kevätlaulajaiset Lounaispuistossa ovat tänäkin lukuvuonna kuuluneet perinteisiin yhteisiin tapahtumiimme. Joulujuhlaa vietimme tänä vuonna poikkeuksellisesti ulkona tulevan koulun paikalla.

Mediassa on paljon keskusteltu pienten lasten yksinolosta. Koulun tiloissa toimiva Jälkkäri-iltapäivätoiminta mahdollistaa sen, että pienimpien oppilaiden ei tarvitse olla yksin kotona iltpäivisin.

Koulussamme ovat toimineet lukuvuoden aikana myös seuraavat kerhot: liikuntakerho pienille, palloilukerho 3. - 6. -luokkaisille, kuorot pienille ja isoille oppilaille, bändikerho viidesluokkaisille, www-sivujen teko -kerho, animaatiokerho, vapakalastuksen kerho, kielten kerhot esi- ja alkuopetusikäisille sekä jo viime vuodesta tuttu Moto-kerho. Koulumme kerhotoiminta on myös osaltaan ollut helpottamassa yksinäisiä iltpäiviä.

Koulumme oppilaskunnan avulla olemme pyrkineet vahvistamaan lasten omaa roolia koulun kehittämisessä sekä tukemaan lasten hyvinvointia. Tälle työlle toivotan erittäin menestyksestä jatkoa.

Meidän Jykä (jyvaskyläläinen lapsi ja nuori) on toivottavasti tutuksi tullut teema kuluneen vuoden aikana. Kasvatusyhteistyön avulla tavoitteena on ollut tukea vanhemmuutta sekä lasten ja nuorten tervettä kasvua.

Vanhempainilaisuuksissa on keskusteltu mm. lasten perustarpeista, aikuisten merkityksestä lapsen elämässä, rakkaudesta ja rajoista sekä päihteistä. Vanhempainryhmä Norssin nuotta on ollut erittäin merkittävässä roolissa kodin ja koulun yhteistyön lisäämisessä. Nuottaan ovat tervetulleita kaikki yhteistyön kehittämisestä kiinnostuneet vanhemmat.

Mennyt lukuvuotta on koulussamme säilyttänyt uuden koulun suunnittelu. Tässä työssä opettajat ovat olleet kiinteästi. Rakennustyöt ovat jo alkaneet ja tulevan lukuvuoden ajan elämme rakennustyömaan läheisyydessä. Odotamme, että meillä on lukukauden 2002 alkaessa viihtyisä ja oppimista tukeva koulu-rakennus.

ESIOPETUS NORMAALIKOULUSSA

Normaalikoulun historian toinen esiopetusryhmä on toiminut ensimmäisen vuosiluokan oppilaiden naapurina. Esiopetuksen lisäksi osa oppilaista on osallistunut vapaaehtoiseen kerhotoimintaan (kuoro, liikuntakerho ja kielten kerho). Koulu on kehittänyt oppimisympäristöä esiopetukselle sopivaksi varustamalla tiloja paremmaksi ja hankkimalla esiopetusta tukevaa oppimateriaalia.

Esiopetuksessa olevien lasten viikkoja ovat rikastuttaneet mm. esi- ja alkuopetuksen sivu-

aineopiskelijoiden kummiopettajatoiminta ja matematiikkaan tutustuminen unkarilaisen opetusmenetelmän mukaan.

Normaalikoulu on ollut kokeilukouluna toteuttamassa esiopetusta uusien esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Olemme olleet myös mukana antamassa palautetta perusteluonnoksista opetushallitukselle. Lisäksi koulumme on osallistunut sekä Keski-Suomen alueverkon että kaupungin sisäiseen esiopetusyhteistyöhön. Tulevan lukuvuoden aikana meillä on käytössämme uusi yhtenäinen opetussuunnitelma esiopetukseen ja vuosiluokille 1-2.

Marraskuussa 2000 koulumme esiopetusryhmä voitti tonttukylällään Viherlaakson järjestämän askartelukilpailun. Palkinnoksi ryhmä sai Hilarius Hiiri - videon sekä kutsun Viherlaakson joulu - kierrokselle. Palkintoretken ryhmä teki joulukuun 18. päivä.

Esiopetusryhmä Hilarius Hiiren vieraana

Norssin päivän piirustustunti vanhan ajan malliin

Luontoleirikoulussa

LUMIKKI JA SEITSEMÄN KÄÄPIÖTÄ - yhteistyöprojekti kaupunginteatterin kanssa

2c - luokka oli mukana yhteistyöprojektissa kaupungin teatterin kanssa. Projektiin osallistui useita kouluja eri puolelta kaupunkia.

Yhteistyöprojektissa seurattiin Lumikki ja seitsemän kääpiötä -näytelmän syntymistä. Näyttelijät olivat valinneet oman kummikoulunsa. 2c: n kummina toimi näyttelijä Minna Aro. Hän kävi pitämässä luokassa starttitunnin ennen luokan ensimmäistä vierailua teatteriin.

Ensimmäisellä vierailukerralla lapset saivat tutustua teatteritaloon. Luokkamme seurasi myös näytelmän harjoituksia. Kävimme teatterilla kolme eri kertaa. Viimeisellä kerralla seurasimme koko esityksen alusta loppuun.

Koulussa lapset tekivät teemaan liittyen runoja, joista syntyi lauluun sanat. Teimme esityksiä, joissa lapset saivat eläytyä sadun eri rooleihin. Myös keppinuket sadun hahmoista olivat mieluisia. Tämä projekti antoi erityisesti intoa oman musiikinäytelmän tekoon. Suuri sirkusseikkailu lauluineen toteutui keväällä.

Projektissa olivat mukana myös OH1:n ja OH3:n opiskelijat.

NORSSIN NUOTTA

Vilkaisu menneeseen.

Norssin nuotta eli koulumme vanhempainryhmä aloitti syksyllä toisen lukukautensa. Nuotan toiminta sai alkusysäyksensä edellisenä kevättalvena, kun lehtori Eero Hiltunen kutsui aluksi koolle vanhempia, joiden esikoinen on Normaalikoulun oppilas. Näiden vanhempien joukosta lähti liikkeelle aktiivinen ryhmä, joka ensitöikseen laati kyselyn liittyen vanhempien kokemuksiin huolenaiheisiin lastensa suhteen sekä kodin ja koulun yhteistyöhön.

Nuotta lukukaudella 2000 - 2001

Uusi lukukausi toi jonkin verran henkilövaihdoksia Nuotan toimijoihin. Vanhemmuus ja kasvatusta olivat Nuotan teettämän kyselyn mukaan olleet toivotuin aihe koko koulun yhteiseen vanhempainiltaan. Tammikuussa tällainen ilta järjestettiin rehtori Sari Nissisen ja Nuotan kutsumana. Päärakennuksen aulassa tunnelma oli kuin pienen kylän markkinoilla: musiikki soi, talviurheiluvälineet vaihtoivat omistajaa, buffetista sai hyvää syötävää ja juotavaa ja vilkas puheensorina kaikui käytävillä. Tuntui ylpeästi siltä, että "Me olemme norssilaisia"! Perheneuvolan johtajan Kaija Pänkäläisen alustus aiheesta "Rakkaus ja rajat" oli ajatuksia ja keskusteluakin virittävää.

Keväämmällä järjestettiin myös vapaamuotoinen "Pulinalta" vanhemmuuden eri rooleista sekä kotijoukkojen, oppilaiden ja opettajien yhteinen toimintapäivä.

Toiveemme nuotassa on, että mahdollisimman moni vanhempi voisi kokea toimintamme omakseen ja olla osaltaan ideoimassa ja kehittämässä sitä edelleen. Uskomme, että työ, jota Nuotassa tehdään, koituu lastemme hyväksi.

LUMA 2002

Luokissa on toteutettu kuluneen lukuvuoden aikana monenlaisia luonnontieteen ja matematiikan oppimisprojekteja. Unkarilainen matematiikka on tullut tänä lukuvuonna hyvin mukaan esi- ja alkuopetuksen matematiikkaan. Viidensillä ja kuudensilla luokilla on tutkittu fysiikan ilmiöitä ja materiaaleja Mekaniikka- ja hydrokopteriprojekteissa. 5c-luokka on toteuttanut Kouluvaatteet 2001 -projektin, jossa opiskeltiin kuluttaja-asioita ja eurojen käyttöä. Ympäristökasvatusteemoja on toteutettu mm. kuudensilla luokilla, on vierailtu jäteasemalla sekä keskusjätevedenpuhdistamolla. Alkuopetuksessa on tehty monipuolisesti kokeellista työtä ja sovellettu luonnontieteellistä tutkimusprosessia. Koulumme perinteisen monitoimipäivän aikana oppilailla oli tilaisuus tutkia monipuolisesti il-

maan, veteen, sähköön, pieneliöihin ja ns. keittiökemiaan liittyviä ilmiöitä. Päivän teemana oli Tutki ja kokeile.

Matematiikkaan, ympäristö- ja luonnontieteen sekä teknologiakasvatukseen on lukuvuoden aikana hankittu uusia opetusvälineitä ja -materiaaleja. Luonnontieteellistä kirjastoa on täydennetty mm. fysiikan perusteosarjalla ja pienten vesieliöiden tutkimiseen tarkoitetuilla lajinmääritysoppailla. Matematiikkaan on hankittu lisää geometrian opetusvälineitä ja didaktista kirjallisuutta.

Opiskelijoita on ohjattu aktiivisesti opetusvälineiden ja opetusvälinesarjojen käyttöön erilaisten oppimisprojektien yhteydessä. Tähän on liittynyt myös yhteistyö opettajan koulutuslaitoksen luonnontieteen perusopetuksen kanssa. Koulussa on toteutettu yhteistyössä sellaisia oppimisjaksoja, missä toisen vuosikurssin opiskelijat ovat voineet soveltaa suoraan opiskelemiaan asioita käytännön opetustyöhön.

Olemme tehneet luonnontieteen opetussuunnitelmien kehittämissyhteistyötä opettajan koulutuslaitoksen kanssa. Tarkoituksena on jäsentää edelleen energian lähteisiin ja maapallolla keskenään vuorovaikutuksessa olevaan kuuteen kehään perustuvaa luonnontieteen opetusta. Yhteistyö liittyy myös lähivuosina uudistettaviin valtakunnallisiin opetussuunnitelman perusteisiin.

Leirikouluja on kehitetty edelleen luonnontiedeteemaisiksi. 6a-luokka tutki Saimaalla pieniä vesieliöitä ja veden ominaisuuksia sekä perehtyi Saimaan järviluontoon ihmisen elinympäristönä. 5a-luokka suunnittelee luontoleirikoulua Ahvenanmaalle, missä perehdytään alueen kulttuuriin ja elinkeinoihin - erityisesti troolarikalastukseen meriretkellä. Kolmannet luokat tutkivat Vesalan leirikeskuksen ympäristössä vettä, sen ominaisuuksia ja käyttöä, sekä toteuttivat maataidetta.

Opettajia on osallistunut lukuvuoden aikana mm. unkarilaisen matematiikan koulutukseen

ja käynyt Unkarissa matematiikan opintomat-kalla. Opettajat ovat olleet kouluttajina ympäristö- ja luonnontieteen kokeellisen työskentelyn ja unkarilaisen matematiikan kursseilla.

Matematiikkaa unkarilaisittain
Esi- ja alkuopetuksen matematiikan arki muu-toksessa

Koulumme yhtenä kehittämishankkeena on edistää matemaattisten aineiden opetusta. Niinpä tämän lukuvuoden aikana muutamissa alkuopetusluokissa on opiskeltu matematiikkaa unkarilaisittain.

Opetuksessa painottui lasten toiminnan ja välineiden merkitys matemaattisen ajattelun monipuolisena kehittäjinä. Tämä painotus muutti opetusta opettajan esityksestä ja demonstraatiosta lasten ja opettajan väliseksi keskusteluksi ja toiminnaksi suunnitelluilla välineillä. Toimintakulttuurin muutos on merkinnyt oppikirjan täyttämisen vähentymistä.

Yllättävää on matematiikan sisällöllinen monipuolisuus. Perinteisesti suomalainen matematiikka on pääasiassa luvuilla las-kemista ja geometriaa. Jo pienet lapset voivat saavuttaa toiminnan kautta mate-maattista esiyymmärrystä joukko-opista, logiikasta, funktioista, yhtälöistä, todennäköisyyslaskennasta, tilastotieteestä ja kombinatoriikasta. Eput harjoittelivat kombinatoriikan alkeita salkun lukon tunnus-luvun yhdistelmiä pohtimalla. Salkku aukesi -sisällä oli rakennussarja seuraavaan tehtä-vään.

Suomessa alkuopetuksessa matematiikkaa on 3 tuntia viikossa, Unkarissa 5 tuntia viikos-sa. Siinä on opettajalle haastetta laadullistaa tehokkaasti opetustaan tavoitteiden saavut-tamiseksi. Sisältö- ja aikahaasteet ovat rat-kaistavissa lukualueiden rajaamisella. Nyt lukualue ensimmäisellä luokalla on 0-20, ai-emmin 0-100, jopa 0 - 1000. Nyt vasta toisel-la luokalla syvennyttään lukualueeseen 0-100.

Keskeistä on tarjota lasten aistittaviksi oma-kohtaisia kokemuksia arkielämästä ja opettaa matematiikan ilmiöitä luonteivissa asiayhteyksissä. Näiden aistikokemusten avulla syntyy voimakkaita mielikuvia, jotka myöhemmin konkretisoivat tavoitteellisesti matematiikan käsitteitä.

Ville, Ida, Matilda ja Mikko lukusuoralla kummituksen jalanjäljissä. Näin syntyy mielikuva luvun suuruudesta sen etäisyytenä origosta.

Abstraktioon edetään vaiheittain: aluksi lapset toimivat koko kehollaan, jatkossa leikitään välineillä, sitten tarkastellaan opittavaa kuvista, lopuksi opittava kuvataan matematiikan sanoilla ja säännöllä. Lapsen täytyy saada palata konkreettisiin asioihin useaan kertaan, jotta mielikuvalla ja matematiikan käsitteellä on rikas ja toimiva yhteys. Logiikan rikkaan sisällön perustaksi olemme luokitelleet pikkuautoja, lentokoneita, lamppuja, kiviä, nauvoja, ruuveja, nappeja.

Mielikuvan ja käsitteen rikastamiseksi oppilailla on omaa välineistöä työkalupakissaan tai luokalla on yhteinen aarrearkku. Jokaisessa luokassa on Unkarista hankitut laskutangot ja loogiset palat. Välineaarteet aktivoivat oppijan tavoitteelliseen toimintaan matematiikan parissa.

Merkittävä ero aiempaan opiskeluun on oppilaiden into kertoa omista matemaattisista havainnoistaan. Opettajan rooli muuttui

esittäjästä kuuntelijaksi ja uusiin havaintomahdollisuuksiin ja ongelmanratkaisuun johdattelijaksi. Opetuksessa käytetään tuttuja sanoja. Lasten tarkkaavaisuutta ja keskittymistä tuetaan monipuolisella ja vaihtelevalla toiminnalla.

Sampsu merkitsemässä lukua lukusuoralle. Taustalla eput innokkaina osallistumaan.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA JA KIELENOPETUS

Monipuolinen kieliohjelma

Kielenopetuksen monipuolisuus on yksi koulumme painopistealueista. Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 opiskellaan A-kielenä neljää vierasta kieltä: englantia, ranskaa, saksaa ja ruotsia. Huomattava osa oppilaista valitsee ensimmäisen vieraan kielen lisäksi vapaaehtoisen, viidennellä luokalla alkavan kielen. Aineenopettajaharjoittelijat harjoittelevat eri kielten ryhmissä ympäri vuoden. Englannin kielen opetusryhmissä harjoittelevat lisäksi Juliet-ohjelmaa suorittavat luokanopettaja-opiskelijat.

Hankkeet, projektit ja vierailut

Kuluneen kouluvuoden aikana koulumme on jatkanut aktiivista osallistumistaan erilaisiin hankkeisiin. Viime vuoden myönteisten kokemusten saattelemana jatkettiin englannin kerhotoimintaa 0-1 -luokkalaisille osana Juliet-opetusharjoittelua. Myös toisen luokan oppilaat saivat tutustua koulussamme

opetettaviin kieliin kielten kerhon kautta. Eri kielten harjoittelijat ovat tehneet proseminaareihinsa pienimuotoista tutkimusta. Normaalikoulu on jatkanut toimimista opetushallituksen koordinoimassa kielenopetuksen monipuolistamis- ja kehittämishankkeessa, KIMMOKKEESSA. Tänä vuonna kieltenopettajat ovat osallistuneet Eurooppalainen kielisalkku -koulutukseen. Koulutukset ja teemapäivät ovat antaneet mahdollisuuden kielenopettajille kehittää toimintaansa; koulun kielenopettajien yhteinen Kimmoke-seminaarimatka Tallinaan vahvisti ja kehitti eri asteiden välistä yhteistyötä. Kevätlukukaudella Normaalikoulu toimi keskisuomalaisten kieltenopettajien koulutuspäivän järjestäjänä. Luennoitsijoina toimivat Normaalikoulun eri kouluasteiden kieltenopettajat.

VIERAITA KOULUSSA

Kuluneena kouluvuonna koulumme ovet ovat olleet avoinna vierailijoille läheltä ja kaukaa. Syyslukukaudella vieraili koulussamme Jyväskylän yliopiston kutsumana delegaatio opetushallinnon viranomaisia Kiinasta. Kevätlukukauden kohokohta oli koulumme järjestämä Euronetwork-seminaari. Lisäksi koulussamme on vierailut opettajia, opettajakouluttajia sekä muita vieraita Yhdysvalloista, Englannista, Irlannista, Portugalista, Belgiasta, Hollannista ja Ranskasta. Myös suomalaiset opettajat ovat käyttäneet mahdollisuutta tulla tutustumaan kouluun ja seuraamaan opetusta.

EURONETWORK -KONFERENSSI JYVÄSKYLÄSSÄ 15. - 18.3.2001

Normaalikoulun ala-aste on kuulunut viiden vuoden ajan eurooppalaisten koulujen yhteistyöverkostoon, johon kuuluu kouluja 12:ta maasta. Alunperin saksalaisen Comenius-yhteistyökumppanimme Europaschule Gladenbachin aloitteesta syntynyt verkosto kokoontui v. 2000 Irlannissa. Tuolloin muut yhteistyökumppanit toivoivat seuraavaa konferenssia Suomeen ja nimenomaan talvella.

Euronetwork-verkosto suunnittelee ja toteuttaa siihen kuuluvien koulujen yhteistyöhankkeita. Kokoontumisissa saadaan palautetta toteutuneista ja meneillään olevista hankkeista ja suunnitellaan uusia projekteja. Luonnollisesti tutustutaan myös paikallisiin kouluoloihin. Jyväskylässä halusimme esitellä myös suomalaista opettajakoulutusta.

Tämän vuoden Euronetwork -konferenssiin osallistui rehtoreita opettajia seuraavista maista: Italiasta 2, Irlannista 3, Englannista 4, Tanskasta 3, Saksasta 3, Ranskasta 2 ja Venäjältä 2 osallistujaa. Jyväskylän norssilaisia oli mukana erilaisissa tilanteissa kymmenkunta opettajaa ja rehtoria. Hyvää yhteistyötä tehtiin myös opettajakoulutuslaitoksen ja Jyväskylän kaupungin koululaitoksen kanssa. Koulun ja yliopiston lisäksi konferenssia tukivat taloudellisesti Jyväskylän opetustoimi, Suomen matkatoimisto ja Senaatti-kiinteistöt.

Projektisuunnittelun ja paikallisen opettajakoulutus- ja koululaitostiedon lisäksi vieraamme saivat ainoan annoksen suomalaista talviluontoa parhaimmillaan. Päivä yliopiston Konneveden tutkimusaseman talviluonnossa sai eurooppalaiset ystävämme kokemaan sellaista, mikä jäi heille syvälle kokemusvarastoon ja kotiin viemisiksi. Murtomaa-hiihto, potkukelkkailu, pilkkiminen, lumikenkäkävely, avantouinti ja saunominen olivat useimmille ainutkertaisia elämyksiä. Kaiken lisäksi kaukana keskuksista metsien ja järvi- en keskellä tutustuttiin korkeatasoista tutkimusta tekevään yliopiston laitokseen!

Norssin ala-aste on vuosien mittaan ollut mukana seuraavissa Euronetworkin projekteissa: Waters around our town, Tastes of Europe, Classroom of the Future. Näistä ensiksi mainittu on ollut Comenius-hanke. Edelleen jatkuvia projekteja ovat Tourism and Environment sekä Parents as Partners. Nyt suunniteltu uusi projekti, johon tulemme osallistumaan, on nimeltään Music project. Näistä Tourism and Environment -projektia on aiottu Comenius-hankeeksi.

Eri maiden osallistajat suunnittelevat yhteistyöhankkeita

Euronet -konferenssin osallistujia pilkillä

VUOSILUOKAT 7. - 9.

PAINOTETUT LUOKAT - MALU ja KULU

Yläasteella on jo vuosia jokin opetusryhmä koottu oppilaista, jotka ovat ilmoittaneet olevansa erityisen kiinnostuneita joidenkin aineiden opiskelusta: matemaattis-luonnontieteellisiä luokkia on aloitettu jo kuutena syksynä, ja kulttuuraineista kiinnostuneiden luokka aloitti viime syksynä kolmatta kertaa. Näille luokille ei ole pääsykoetta, vaan oppilaan oma kiinnostus kyseisiin oppiaineisiin on tärkeintä. Yhteisten aineiden oppituntimäärissä painotetut luokat eivät eroa muista, ns. tavalisista luokista. Ero syntyy valinnaiskursseiden osalta: painotetuilla luokilla opiskellaan oman kiinnostusalueen integroitu erikoistumispaketti, jonka aikana pyritään syventämään oppimista. Lisäksi painotetuilla luokilla on kehitetty työmuotoja, jotta voitaisiin pitää yllä valmiiksi virinnyttä kiinnostusta.

Kulttuuripainotteiset luokat

8a suunnitteli ja toteutti Oma tunti -näytelmän, joka esitettiin kahdeksansien luokkien vanhempainillassa ja puurojuhlassa. Näytelmän valmistusta ja toteutusta kuvaa 8a-luokan oppilas, pahiksen roolissa näytellyt, Jantso Jokelin seuraavasti:

“Aloitimme Oma tunti -projektin työstämisen vaihtoehtona, ehkä vastalauseenakin, perinteisestä kouluesityksestä poiketen. Oli 8a-luokan aika tehdä jonkinlainen esitys juhlaan, ja vaihtoehtojen ollessa nenän edessä luokkamme valitsi miltei yksimielisesti näytelmän teon. Kysyimme freelance-ohjaaja Rauli Jokelinia, ryhtyisikö tämä ohjaamaan luokkaa. Luokanohjaajamme Anne Kauppinen otti asian hienosti vastaan ja saatoimme alkaa.

Koululaisille ei ole käsikirjoitettu juurikaan näytelmiä, joten vastaan tuli ongelma siitä, mitä esitetään. Nigel Williamsin käsikirjoituksesta “Luokan vihollinen” löytyi vastaus. Uudelleen kirjoitettuna Rauli Jokelinin toimesta

saimme noin 25 minuuttisen draaman, joka kertoo tarkkailuluokan raadollisesta elämästä. Sopivia henkilöitä oli hankala löytää, ja yhden vetäytyttyä pois projektista saimme taas mietittävää.

Harjoitteluprosessi oli raskas ja hankala johdun lukujärjestyksen eroavaisuuksista. Asiaa hankaloitti myös rekvisiitan jatkuva raahailu vapaasta luokkahuoneesta toiseen. Näytelmän valmistuminen tarvitsee paljon aikaa ja pirteitä ihmisiä, ja aika ajoitin tuntui, että kumpaakaan ei ole, omaa ryhmää sekä Anne Kauppista lukuunottamatta. Kaikesta huolimatta saimme esityksen ajallaan valmiiksi 8.-luokkien vanhempainiltaan. Näytelmä toimi onnistuneesti ja yleisö katseli kiinnostuneena oppilaiden pannessaan parastaan lavalla.

Aihe oli hieno ja sopi nykypäivään. Luokassa oleva pomohahmo haukkui, rääväsi ja paikoin pahoinpiteli muita oppilaita, kaikki jollain tavoin erilaisia, omia ongelmiaan kantavia sie-luja. Lopussa pahiksen murtuessa ajatteli, tulisiko olla tyytyväinen vai sääliä tätä.

Näytelmä opetti jokaista: itseluottamus kasvoi, opimme ilmaisemaan itseämme paremmin, myös ohjaaja oli tyytyväinen oppilaiden aktiivisuuteen. Hieno kokemus sekä minulle että varmasti katsojillekin.”

Leirikoulu Tuusulassa

Syyskuussa 2000 9a-luokka teki nelipäiväisen leirikoulumatkan Tuusulanjärven maisemiin. Seutu oli luonteva kohde suomalaisen kulttuuri- ja taidehistorian integroidulle opetukselle: tutustuttiin eri taiteenalojen keskeisiin suomalaisiin vaikuttajiin ja heidän elämänpiiriinsä: Nurmijärven Palojoella vierailtiin Aleksis Kiven kotitalossa ja Taaborinvuorella, kirjallisuuskurssilta tutuissa

maisemissa. Tuusulanjärven ympäriltä löytyivät Kiven kuolinmökkin lisäksi Eino Leinon ja Juhani Ahon asuinsijat.

Halosenniemellä ihasteltiin Pekka Halosen mahtavaa hirsiateljeeta ja tutustuttiin sen näytelyihin ja Halosten historiaan. Kirpeässä ja sumuisessa, mutta aurinkoisessa aamusaässä maalattiin itse vesivärein Halosen maisemissa ulkoilmamaalauksen hengessä: sormet kohmeessa niin kuin mestarillakin ennen.

Ulla Viinikainen ja Silja Leinonen Halosenniemen hirsiateljeen pihalla

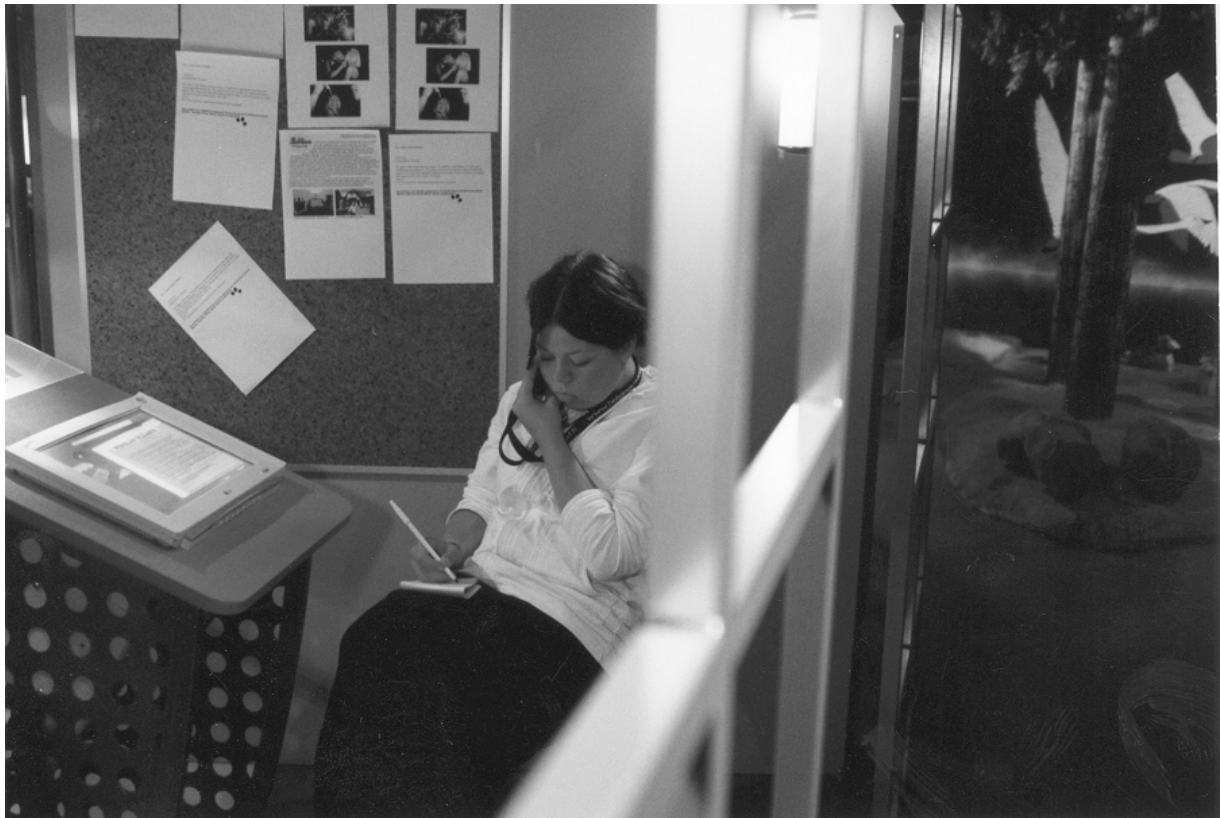
Atte Hämäläinen Tuusulanjärven aamutunnelmia ikuistamassa

Järvenpään kirjaston näyttelytilassa nautittiin Järnefeltin veljesten - kuvataiteilija Eeron, mutta myös Kasperin, Arvidin ja Armaksen - sekä heidän venäläisen Misha-enonsa maalauksista. Juhani Ahon vaimon, kuvataiteilija Venny Soldan-Brofeldtin töitä oli myös kattavasti esillä. Jean Sibeliuksen ja Aino Järnefeltin kodikas Ainola päättymättömine tarinoineen tuli oppilaille myös tutuksi. Aino-

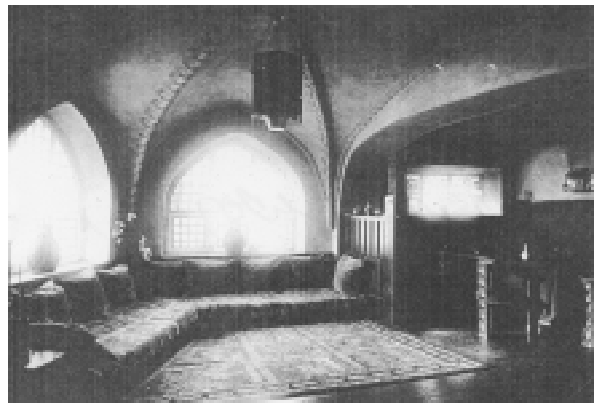
lan ikkunasta näkyi Suviranta, Järnefeltien koti.

Myös Espoossa, Helsingissä ja Kirkkonummella käytiin Akseli Gallén-Kallelan Tarvaspäässä tutustumassa paitsi Gallénin kotimuseoon myös suomalais-ugrilaisen nykytaiteen näyttelyyn. Tarvaspäässä nähtiin myös video suomen kultakauden taiteesta ja sen suhteesta yhteiskunnalliseen kehitykseen.

Soile Laitinen Sanomatalon toimitussimulaattorissa

Komea Sanomatalo Helsingissä tarjosi toiminnallisen elämyksen. Toimitussimulaattorissa oppilaat pääsivät virtuaalitodellisuudessa tutustumaan toimittajan työhön. Kotimatalla Hvitträskin kartano Kirkkonummella havainnoillisti arkkitehtikolmikko Gesellius-Lindgren-Saarisen elämäntyötä. Siellä syötiin myös maittava lounas ja summattiin viikon kokemuksia: aurinkoisen syyskesän sään kruunaamaa suomalaisen taiteen ja kulttuurin löytöretkeä.

Hvitträskin idylliä

PERUSOPETUKSEN LUOKKIEN 7. - 9. KIELTEN VALINNAISKURSSEILLE MAINETTA JA KUNNIAA

Jyväskylän normaalikoulu on ollut muutaman vuoden ajan mukana opetushallituksen koordinoimassa kieltenopetuksen monipuolistamis- ja kehittämishankkeessa, joka koulupiireissä tunnetaan myös KIMMO-KE-nimellä. Osana hanketta olemme pyrkineet kehittämään vieraiden kielten opetustamme mm. valinnaiskursseiden avulla. Niinpä perusopetuksen ylempien luokkien kieltenopetus ja sen laaja valinnaiskursstarjoitus osallistui vuoden 2000 European Label-kilpaan, jossa palkittiin hyviä kielenopetuksen kehittämisideoita. Saimme kilvassa kunniamaininnan. Seuraavassa tarkemmin kilpaan osallistuneesta hankkeestamme.

Perusopetuksen ylempien luokkien laaja kielten valinnaiskursstarjoitus

Koulussamme on pyritty monipuolistamaan yläasteen kieltenopiskelua ns. pakollisen valinnaiskursseiden avulla. Käytännössä tämä järjestely tarkoittaa sitä, että yläasteen kahdeksasta pakollisesta A-kielen kurssista yksi on ns. pakollinen valinnaiskurssi.

Valinnaiskursseiden joukossa on luovaa ilmaisua draaman tai luovan kirjoittamisen avulla, useita suulliseen kielitaitoon paneutuvia kursseja, maantietoon, kulttuuriin ja/tai historiaan perehtyviä kursseja, joissa vieras kieli toimii opiskelun välineenä eikä kohteena, kansainvälisyyskäsitys, tietokoneavusteista kieltenopiskelua sekä 'perinteisempää' opiskelua. Omien valintojensa avulla oppilas voi suunnata opinnot ja omien taitojensa, tarpeidensa että toiveidensa mukaan. Koulukohtaisen opetussuunnitelman kurssitarjontaa tarkistetaan ja tarvittaessa muutetaan vuosittain.

Valinnaiskursseiden järjestelmämme on selvästi monipuolistanut kielten opiskelua. Tällä hetkellä englannin ja saksan valinnaiskursseina tarjotaan yhteensä 17 erilaista kurssia. Pakollisten valinnaiskursseiden lisäksi monet oppilaat

valitsevat muitakin kielten valinnaiskursseja. Keskimäärin jokainen koulumme oppilas opiskelee lähes kolme vieraiden kielten valinnaiskursseiden yläasteen aikana (tämä luku ei siis sisällä ns. tavallisia A2- ja B2-kielen kursseja).

Näin laajamittaista valinnaiskursseiden toteutusta ei tietäksemme ole millään muulla samankokoisella perusasteella; myös yhden kaikille yhteisen kurssin muuttaminen pakolliseksi valinnaiskursseiksi sekä A1- että A2-kielissä lienee ainutlaatuista Suomessa. Sekä opettajat että oppilaat kokevat, että A1- ja A2-kielten perustavoitteet ehditään saavuttaa seitsemän ehkä hieman tiivistetyn 'tavallisen' kurssin aikana, joten pakollinen valinnaiskurssi ei vähennä perinteisiä oppimistuloksia mutta tuo lisää uusia mahdollisuuksia ja kielenkäyttötaitoja.

A1- ja A2-kielten valinnaiskursseiden suosio on raivannut tietä myös muiden kielten valinnaiskursseille. Tarjolla on mm. B1-ruotsin valinnaiskursseja, välähdyksiä espanjan kielestä ja kulttuurista, venäjän kielen eloonjäämiskurssi, matkalla latinaan -kurssi sekä viittomakielen kurssi.

Hankkeemme taustalla oli halu tarjota erilaisille kieltenopiskelijoille kullekin sopivia kursseja ja siten motivoida myös niitä, joita perinteisempi kieltenopiskelu ei ehkä ole kovin kiinnostanut. Valinnaiskursseiden mahdollistavat oppilaiden erilaiset intressit, tarpeet ja toiveet, joten opiskelumotivaatio onkin valinnaiskursseilla yleensä hyvä. Kurssin sisältöjen erilaisuuden lisäksi valinnaisuus toteutuu myös ajoituksessa, sillä oppilas voi valita pakollisen valinnaiskursseiden joko 8. tai 9. luokalla ja siten itse hieman rytmittää kielten opiskeluaan.

Valinnaiskursseilla on pyritty laajamittaisesti hyödyntämään uusia opiskelu- ja arviointimenetelmiä kuten portfolioita sekä tietokoneita ja internetiä opiskeluympäristönä. Kursseiden toteutus on räätälintyötä, sillä ne pohjautuvat yleensä opettajan luomaan materiaaliin. Kurssien suunnittelu alusta asti teet-

tää opettajilla paljon töitä, mutta toisaalta opettajat ovat kokeneet sen positiivisena haasteena ja mahdollisuutena hyödyntää omia intressejään ja erityistaitojaan. Esimerkkinä mainittakoon esim. saksan suullisen kielitaidon kurssi, jossa oppilaat ovat opettajansa Hannele Karan johdolla tehneet uraaurotavaa työtä kehittäessään kurssin osana peruskouluun suullisen kielitaidon arviointiin sopivia tehtäviä ja arviointikriteerejä.

Kimmokkeita yläasteen kieltenopetukseen -julkaisu

Koska olemme kokeneet, että ns. pakollinen valinnaiskursisjärjestelmä on ollut rohkea mutta erittäin onnistunut innovaatio, halusimme välittää kokemuksiamme ja ideoitamme myös laajemmalle yleisölle. Muutamia kielten valinnaiskursseja käsittelevä artikkeli julkaistiin kieltenopettajien liiton lehdessä Tempuksessa syksyllä 2000. Lisäksi halusimme koota kokemuksiamme laajemmin kansien väliin julkaisemalla kieltenopettajiemme kirjoittamien artikkeleiden kokoelman Normaalikoulun omassa, uudessa julkaisusarjassa. Pirjo Pollarin ja Pirjo-Liisa Vatasen toimittama julkaisu Kimmokkeita yläasteen kieltenopetukseen - monipuolisuutta ja yksilöllisyyttä valinnaiskursien avulla valmistui juuri sopivasti: samalla, kun rehtori Helena Muilu otti European Label -kunniakirjan vastaan opetushallituksessa 7. 11. 2000 järjestetyssä palkintojenjakotilaisuudessa, hän ojensi opetushallituksen ja palkintoraadin edustajalle opetusneuvos Kalevi Pohjalalle uunituoreen julkaisumme.

Kimmokkeita kieltenopetukseen -koulutuspäivä 9. 3. 2001

Kunniamaininnan ja julkaisumme innoittamina päätimme järjestää Keski-Suomen alueen kieltenopettajille suunnatun täydennyskoulutustilaisuuden maaliskuussa 2001. Koulutuspäivän keskeisenä aiheena olivat nimenomaan yläasteen valinnaiskurssit, mutta tilaisuuteen osallistui myös lukiodien ja ala-asteiden opettajia. Koulutuspäivän suosio yllättikin meidät: osal-

listujia oli kaiken kaikkiaan lähes sata. Keski-Suomen alueen koulujen kieltenopettajia osallistui 45, kielten opettajaharjoittelijoita oli paikalla OKL:n kielten didaktiikan lehtorien johdolla kolmisenkymmentä ja lisäksi koulumme omia opettajia sekä kouluttajina että osallistujina oli läsnä toistakymmentä.

Myös koulutuspäivän saama erittäin positiivinen palaute yllätti meidät - tällaiselle "opettajilta opettajille" -koulutukselle tuntui olevan suurta tarvetta. Toiveitten mukaisesti yritämmekin järjestää uuden koulutustilaisuuden jo tulevana lukuvuonna.

NORSSIN JYKÄ - YHTEINEN KASVATUSVASTUU

Jyväskylän kaupungissa käynnistettiin syksyllä yhteinen kasvatusprojekti "MEIDÄN JYKÄ - yhteinen kasvatusvastuu". Normaalikoulu kuuluu projektissa Mäki-Matti - Syrjälä -alueeseen, ja on ollut aktiivisesti mukana muun muassa alueyhteistyöryhmän toiminnassa. Teema on sopinut hyvin myös koulussamme käynnissä olevaan opetushallituksen Terve itsetunto -hankkeeseen. Teemaan liittyen helmikuussa järjestettiin koko koulun yhteinen VESO-päivä. Kasvatusvastuu on ollut esillä myös koulun vanhempainilloissa ja ennen kaikkea vanhempainverkon järjestämissä tilaisuuksissa.

Kodin ja koulun yhteistyössä ovat kehityskeskustelut vakiintuneet pysyväksi työmuodoksi kerran lukuvuodessa. Kehityskeskustelun keskeisenä tarkoituksena on tukea oppilaan tiedollista, taidollista ja sosiaalista kehitystä. Näihin keskusteluihin osallistuivat 7.- ja 8.- luokilla luokanohjaaja, oppilas ja oppilaan huoltajat. Yhdeksännellä luokalla keskusteluja käytiin tarveharkinnaisesti opinto-ohjaajan kanssa; tällöin pohdittiin yhdes- sä jatko-opintovaihtoehtoja.

Jykä-projektin osana Kilpisen koulun tiloihin järjestettiin syksyllä eri vapaaehtoisjärjestöjen toimesta elämyksellinen päihteiden käyttöä käsittelevä toimintaympäristö, rastirata "Koukkuloukku". Koulumme valinnainen

näytelmäkurssi osallistui Koukkuloukku-terveyskasvatustapahtuman ideointiin ja toteuttamiseen. Näytelmäkurssilaiset suunnittelivat ja toteuttivat pienoisenäytelmien sarjan, joka viritti katsojat tarinateatterin ja osallistuvan draaman keinoin rastiradan tunnelmiin. Kahden päivän mittainen esiintyvän taiteilijan pesti oli kurssilaisille rankka mutta antoisa kokemus. Kaikki koulumme seitsemäsluokkalaiset ja lukuisa joukko koulumme opettajia ja vanhempia kävi läpi Koukkuloukun.

NORSSIN TORWET

Norssin Torwet on oppilaiden ja opettajien yhteinen puhallinorkesteri, joka on perustettu vuonna 1996.

Torwissa soittavat:

Tiia-Riikka Tero, huilu
Emilia Pehkonen, huilu
Hanna Uutela, huilu
Tuulia Nieminen, huilu
Oona Lahtinen, huilu
Virve Ruokokoski, klarinetti
Aaro Mustonen, klarinetti
Urho Sompa, fagotti
Anna Hietala, käyrätorvi
Antti Alanko, trumpetti
Kaisa Vaaherkumpu, trumpetti
Heikki Linnakylä, tenori- ja alttosaksofoni
Anni Kiviniemi, piano

Kulunut lukuvuosi oli Norssin torwille olemassaolonsa toistaiseksi aktiivisinta aikaa. Keikkakalenteriin merkittiin peräti seisemän esiintymistä. Vuoden avauskeikka oli syyskuun alussa Vesilinnassa koulumme rehtorin Päivi Tepon läksiäisissä, jossa soitimme ensimmäisen kantaesityksemme "Norssin sinisen". Muista keikoista mainittakoon Suhon talvipäivien avaustilaisuus yliopiston päärakennuksella ja Jyväskylän Lionsien järjestämä kevättapahtuma Vaajakoskella. Esiintymisien lomassa Torwet tekivät myös ensimmäisen nauhoituksen "Norssin sininen", joka on saatavilla CD:nä.

Norssin torwet on kasvanut 4-5 hengen puhallinyhtyeestä yli kymmenjäsenisen kamariorkesterin kokoon. Tämä lienee yksi syy yhtyeen suosion kasvuun. Uusista seisakoista saimme heti syksyllä peräti viisi uutta soittajaa: trumpettistin, pianistin ja kolme huilistia. Jatkossakin vahvistuksia kaivataan, etenkin bassopuolella olisi tilaa pasunistille tai tuubanpuhaltajalle.

Ensi syksynä suunnitteilla on soittaa ainakin elokuvamusiikkia. Uusia kantaesityksiä haikaillaan myös ohjelmistoon. Lisäksi jatkamme nauhoituksia "Normaalistudiossa" aina kun saamme kappaleita äänityskuntoon.

NORMAALISTUDIO ALOITTI TOIMINTANSA

Musiikin tiloihin kasattiin syksyn ajan pieni-muotoista digitaalistudiota, ja ennen joulua ensimmäiset äänitykset oli saatettu CD:lle saakka. Vuoden mittaan äänityksiä ja levyillekin saakka tehtyjä tuotoksia kertyi useita.

Normaalistudion discografia:

8a: Sinä lähdit varhain
Lukion midikurssi: Hei se nauhoittaa jo!
Norssirock 2001: Live!
Ganska Bra: Kuuma yö
Norssin torwet: Norssin sininen
7a:n musiikkivideo: Tupakka tappaa
Kokoelma: Normaalistudion satoa 2000 - 2001

Osa esiintyjistä on lähettänyt oman CD:nsä Yläkaupungin yö ry:lle esiintymistilaisuuden toivossa. Tupakka tappaa musiikkivideolla 7a osallistui Smokefree-toimintakilpailuun. Jatkossa äänityksiä tullaan tekemään lähinnä musiikin valinnaiskursseiden puitteissa.

LUKION KOULUVUOSI

Vuoden 1999 alusta voimaan tulleet lukiolaki ja -asetus siirtymäsäännöksineen ovat osoittautuneet toimivaksi jatkoksi koko 1990-luvun toisen asteen kehittämistyölle. Säädösten edellyttämää yhteistyötä alueella toimivien muiden keskiasteen ja korkea-asteen oppilaitosten kesken on kehitetty aktiivisesti.

Jo useaan kertaan siirretty ylioppilastutkinnon asetusmuutos on valmisteluvaiheessa, ja rakennekokeilussa mukana olevien 29 lukion toiminta on rauhoitettu vuoden 2003 loppuun jatkettulla rakennekokeilun jatkomääräyksellä.

Toisen asteen yhteistyö

Jyväskylän seudulla jatkuu neljättä vuotta lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten yhteistyö. Merkittävin uudistus on ammatillisen kaksoistutkinnon aseman vahvistuminen Jyvässeudulla. Ensi lukuvuonna aloittaa 75 uutta opiskelijaa tavoitteenaan sekä ammatillinen että ylioppilastutkinto. Yhteistyölukioina toimivat Muuramen ja Palokan lukiot. Muille toisen asteen opiskelijoille koulutustarjottimella on eri oppilaitosten kursseja, jotka ovat vapaasti liitettävissä opintosuunnitelmiin.

Lukioiden yhteistyötä on tiivistetty siirtymällä osittain samaan kiertotuntikaavioon ja muodostamalla yhteistarjonta kaupungin lukioiden opiskelijoille. Normaalikoulu toimii ensi vuonna tarjonnan ylläpitäjänä, ja tiedot yhteiskursseista ovat koulumme nettisivuilla. Tarjonta kohdistuu harvinaisiin kieliin ja muiden aineiden ainutkertaisiin erikoiskursseihin. Esimerkiksi korkea-asteen yhteiskurssit ovat näin avautuneet kaikille kaupungin lukiolaisille.

Korkea-asteen yhteistyö

Normaalikoulun ja yliopiston eri ainelaitosten välinen yhteistyö monipuolistuu. Tähän mennessä lukion opiskelijat ovat suorittaneet ainelaitoksille tai avoimeen yliopistoon arvosanaopintoja rinnan lukio-opiskelun kanssa. Eri laitosten ja koulun yhteisiä yksittäisiä kursseja

on pidetty historiassa ja matemaattisissa aineissa.

Ensi syksystä lähtien Normaalikoulu tarjoaa yhdessä kemian laitoksen ja Teknisen ammattioppilaitoksen kanssa kemian approbaturopin kokonaisuuden suorittamismahdollisuuden kolmen seuraavan lukuvuoden aikana. Teoreettisista opinnoista vastaa Normaalikoulu ja laboratorioopinnoista Tekninen ammattioppilaitos. Opintokokonaisuus on jaettu moduleihin siten, että osasuoritukset voi liittää suoraan lukio- ja jatko-opintoihin.

Kaikille avoin luentosarja Studia generalia jatkuu ensi syksynä. Esittelyvuorossa ovat soveltavan kielitieteen ja etnologian laitosten ajankohtaiset aiheet.

Kesäopiskelu

Lukion kesäkursseja toteutetaan englannin ja ruotsin kielessä sekä matemaattisissa aineissa. Kesällä 2001 toteuttavat informaatioteknologian tiedekunta, matematiikan laitos ja Normaalikoulu tietotekniikan ja matematiikan kesälukion.

Lukion uusien opiskelijoiden perehdyttäminen

Lukion aloittaville järjestetään kaikille yhteinen menetelmäkurssi, jonka aikana kehitetään opiskelu- ja ryhmätyötaitoja ja opiskelaan eri oppiaineiden keskeisiä työtapoja sekä oppimistyytlejä. Luokattomassa lukiossa opiskelija ryhmäytyy lukuvuoden aikana usean kerran eri tavalla, joten oman joustavuuden löytäminen parantaa opiskeluo-olosuhteita. Vuosikursseista muodostetaan pienempiä ryhmiä, jotka hakevat omaleimaisuutensa osittain eriytyvien metodiopintojen kautta.

MALU (matemaattis-luonnontieteellinen painotus) lukiossa

Koulumme on pystynyt parantamaan luonnontieteellisesti suuntautuneiden oppilaiden opiskelumahdollisuuksia. Kurssit yhteistyössä yliopiston kanssa, toiminnalliset opintoretket teollisuuteen, erilaiset leirikoulut ja yhteiset hankkeet ovat lisänneet ryhmäytymistä, motivaatiota ja tietämystä luonnontieteellisistä vaatimuksista ja mahdollisuuksista. Pyrimme huolehtimaan myös siitä, että kaikki pitkistä matematiikasta kiinnostuneet oppilaat saavat lukiossa omanlaisensa opiskelutahdin. Siksi olemme kahtena vuonna järjestäneet lukion pitkän matematiikan tavallista perusteellisemmän opiskelun lukiopolun alkuun. Oppilaitten aloitteesta aiomme laajentaa tätä työtappaa ensi vuoden aikana myös toisen vuosikurssin pitkän matematiikan opiskeluun. Nämä kaksi tapaa eriyttää palvelevat hyvin matematiikan haasteissa. Luonnontieteellisen kipinän ylläpitämiseksi on lisäksi pidetty tukiopetuksen kaltaista pajatyöskentelyä viikoittain.

Tänä keväänä kirjoittivat ylioppilaaksi ensimmäiset oppilaat, jotka ovat opiskelleet jo peruskoulussa painotetusti matemaattis-luonnontieteellisiä aineita. Perusopetusvaiheessa painotimme suhdetta luontoon. Syventävänä osana toimivat kaksi viikon mittaista luontoleirikoulua yhteistyössä unkarilaisen vastaavan luokan kanssa. Tutkimme yhdessä Konneveden ja Pustan luonnontutkijat ja saimme samalla annoksen kansainvälistä kulttuurikosketusta.

Myös lukiossa on ollut enemmän valintamahdollisuuksia tämän alueen kursseissa. Lukiovaiheessa painottui aineiden akateemisempi puoli. Teimme opintoretken kemian teollisuuteen Kokkolaan; Outokumpu Zinc ja OMG Chemicals tarjosivat täysin erilaiset kemialliset sovellukset. Tutkimme ihmiskehon analysointilaitteita ja -tapoja biofysiikkakurssilla yhteistyössä Jyväskylän Sääkselän sairaalan fyysikkojen kanssa, ja energiamuotojen vertailuja pääsimme tekemään rannikolle suuntautuneen opintoretken aikana. Olkiluodon ydinvoimala, Meriporin hiilivoimala ja tuulivoimala olivat tähän erinomainen mahdolli-

suus. Näin yhdistimme arjen todellisuuden ja hankitun opin käytännössä.

Huipentumana meille avautui mahdollisuus päästä leirikouluun Geneveen Euroopan ydintutkimuskeskukseen CERNiin. Vietimme todella mielenkiintoisen viiden päivän jakson ydintutkimuksen huipulla. CERN oli asettanut käyttöömmme eri tutkimusryhmiensä asiantuntijat, ja oli upeaa kokea innokas tutkimusilmapiiri todellisuudessa!

DELPHI-kokeen magneetin koko on mystistä...

Täällä opimme kännykkäakun kemialla!

Tämän 100-metrisen käytävän päässä on Olkiluodon ydinpolttoainevarasto

KIRJASTON KUULUMISIA

Käyttö

Koulun kirjasto toimii kahdessa eri paikassa: ala-asteella sekä yläaste-lukiolla. Kirjasto-sihteeri työskentelee aamupäivisin ala-asteella ja iltapäivisin yläaste-lukiolla. Ala-asteen kirjasto on oppilaiden käytössä kuitenkin koko päivän. Kirjastossa on käytössä yksi asiakaspääte tulostimella, joka on tarkoitettu vain opiskelukäyttöön tunneilla. Ala-asteella on myös ns. pikkukirjasto alkuopetuksen siivessä.

Yläaste-lukion kirjasto on auki kello 12.00 - 16.00. Oppilaiden ja opiskelijoiden käytössä on kuitenkin lukusali koko päivän. Lukusaliin on sijoitettu neljä asiakaspäätettä, tulostin ja skanneri, jotka ovat oppilaiden ja opiskelijoiden käytössä. Käyttöjärjestys on sama kuin muillakin koulun koneilla. Koneet on tarkoitettu ensisijaisesti opiskelukäyttöön ja sen jälkeen sähköpostikäyttöön sekä muuhun vapaa-ajankäyttöön.

Molempia kirjastoja käytetään ryhmä- ja projektityötiloina. Yläaste-lukiolla oppilaat ja opiskelijat viettävät myös vapaatuntejaan kirjastossa. Kirjastot toimivat käsikirjastoperiaatteella, kuitenkin kaunokirjallisuutta lainataan kotilainoiksi. Ala-asteen oppilaat voivat käydä lainaamassa kaunokirjallisuutta kotilainaksi välitunneilla. Alkuopetuksen pikkukirjastosta 1. - 3. -luokkalaiset voivat lainata pulpettikirjoiksi kaunokirjallisuutta.

Opettajaharjoittelijoille tarkoitettut oppikirjat on myös sijoitettu molemmissa kouluissa kirjastoon, josta harjoittelijat lainaavat niitä käyttöönsä. Ala-asteella opettajaharjoittelijat käyttävät kirjastoa myös työtilanaan suunnitellessaan tuntejaan.

Kirjastonkäytön opetus

Yläaste-lukiossa lukuvuoden alussa kaikki perusopetuksen 7. luokat ja lukio-opetuksen I vuosikurssin opiskelijat kävivät tutustumassa koulun kirjastoon ja heitä opastettiin tiedon-

hakuun. 7. luokkalaisten kanssa käytiin myös kaupunginkirjastossa äidinkielen ja kirjallisuuden tunneilla. Koulujemme atk-verkko kuuluu Jyväskylän yliopiston atk-verkkoon, joten kouluilta voidaan käyttää kaikkia yliopiston kirjaston tietokantoja sekä muita yliopistoverkossa olevia palveluita. Oppilaat tutustuivat esimerkiksi Aleksii-tietokantaan joka on kotimaisten aikakaus- ja sanomalehtien artikkeliviitetietokanta.

Ala-asteella lukuvuoden alussa kaikki 1. luokat tutustuivat alkuopetuksen siivessä olevaan pikkukirjastoon. Kaikki 4. luokat tutustuivat koulun omaan kirjastoon sekä lisäksi kirjasto-sihteerin opastuksella Jyväskylän kaupunginkirjaston lastenosastoon. Uutta oli myös se, että lukukauden aikana uudet opettajaharjoittelijat tutustuivat koulun kirjastoon.

Kaikki oppilaat ja opiskelijat saavat kirjastossa työskennellessään yksilöohjausta tiedonhankintaan ja -hallintaan.

Kokoelmat

Ala-asteella on 9785 nidettä, joista vuoden 2000 kartuntaa 414 nidettä. Aikakauslehtiä tilattiin 14 kappaletta. Yläaste-lukiolla on 19122 nidettä, joista vuoden 2000 kartuntaa 675 nidettä. Aikakauslehtiä tilattiin 52 kappaletta. Lisäksi kirjaston lukusaliin tilattiin Keski-suomalainen ja opettajainhuoneeseen tuleva Helsingin Sanomat tuodaan päivän vanhana lukusaliin luettavaksi.

Ala-asteen ja yläaste-lukion kirjastoon siirrettiin oppikirjoja Aallonkirjastosta.

Muuta

Ala-asteella on paneuduttu uuden koulun kirjaston suunnitteluun. Koulumme entiset oppilaat ja oppilaiden vanhemmat lahjoittivat yläaste-lukion 85-vuotisjuhlien yhteydessä kirjasarjan ja kirjoja. Kiitämme lahjoituksista.

OPPILASKUNTA

PERUSOPETUKSEN VUOSILUOKAT 1. - 6.

Normaalikoulun alempien vuosiluokkien uusi oppilaskunta aloitti toimintansa viime elokuussa. Oppilaskuntalaiset oli valittu jo edellisenä keväänä yhteisellä äänestyksellä 3. - 6. -luokkalaisten oppilaiden keskuudesta. Vuoden aikana oppilaskunta kokoontui lähes viikoittain. Oppilaskunta kiinnitti myös heti toimintansa aluksi käytävälle postilaatikon, jonka kautta oppilaskuntaan sai helposti yhteyttä.

Ensimmäisenä tempauksenaan oppilaskunta julisti koko koulun liikuntapäivän alkajaisiksi koulurauhan. Oppilaskunnan jäsenet järjestivät kuluvan vuoden aikana myös ruokalajjärjestäjien organisoimisen ruokalavän avuiksi sekä kehittivät ruokalajjärjestäjille omat pinssimerkitkin.

Vuoden aikana pidettiin myös myyjäisiä ja myyjäisten tulot käytettiin koko koulua hyödyntävien hankintoihin. Tämän vuoden kohokohtana ajatuksiin jäi varmasti ystävänpäiväkonsertti, joka ilahdutti monia ja saa toivottavasti jatkoa myös ensi vuonna.

Oppilaskuntaan kuuluivat lukuvuonna 2000 - 2001 seuraavat oppilaat:

Joonas Aho (varalla Nora Lamberg), Kaisa Järvelä (Juuso Paavola), Pyry Mikkonen (Saara Aavajoki), Elisa Keisanen (Aapo Nissinen), Tuulimari Pekkarinen (Miska Venäläinen), Sami Myllymäki sekä Laura Riipinen.

Kuudesluokkalaisten tilalle oppilaskuntaan lukuvuodeksi 2001- 2002 on valittu:

Paula Sopenan, Nelli Puukko sekä Kalle Kuitunen.

Oppilaskunnan vetäjinä toimivat Maarit Kerimaa ja Tarja Tähkänen.

PERUSOPETUKSEN VUOSILUOKAT 7. - 9. JA LUKIO

Toimintakertomus

Oppilaskunnan hallitus avasi syyslukukauden järjestämällä koko koululle tervetulojuhlan salissa. Uusia rehtoreita evästettiin tehtäviinsä leikkimielisillä lahjoilla. Oppilaskunnan hallituksen jäsenet valittiin uuden käytännön mukaan suorilla henkilövaaleilla, joiden tarkoituksena oli aktivoida oppilaskuntaa vaikuttamaan omiin asioihinsa. Oppilaskunta rahoitti bussikyttä Studia-messuille.

Oppilaskunnan hallitus ja aktiiviset apuvoimat järjestivät loistavasti onnistuneet lukiolaisbileet Lutakossa ja olivat mukana lukiolaisten itsenäisyyspäivän bileiden järjestelyissä. Perinteikäs puurojuhla kuului myös syyslukukauden ohjelmaan, mutta yleinen mielipide ohjelmasta kuului, että esityksiä oli hieman liikaa.

Kevätpuolella järjestettiin taas koko kaupungin lukioiden kevätbileet monitoimitalolla, mutta vaisun osanoton vuoksi järjestävät oppilaskunnat myös Norssi, jäivät hieman tappiolle. Koulun omat, erityisesti yläasteelaisille suunnatut latinohenkiset kevätbileet osoittivat, että vaikka koulumme ei järin innostu omalla porukalla irrottelemaan, ovat koulun omatkin bileet järjestämisen arvoisia.

Oppilaskunnan hallitus lukuvuonna 2000 - 2001

puheenjohtaja Oona Lahtinen
sihteeri Noora Mustonen

7. lk. Maija Pitkänen (Elina Valkeinen)

8. lk. Antero Jalava (Heta Pasi)

9. lk. Anssi Salmenoja (Peppi Nikula)

I vsk. Tuukka Pernu (Sampo Mutka)

II vsk. Hannes Björninen (Li Xiao Wei)

III vsk. Matti Parry (Taavetti Männikkö)

Ohjaajina toimivat opettajat Kari Pöntinen ja Kimmo Torkkola.

TUKIOPPILASTOIMINTA

Tukioppilastoiminnassa ovat olleet mukana seuraavat oppilaat:

8a Paavola Akseli, Pyökkimies Irma-Liisa
8b Räsänen Timo, Varakas Viivi
8c Granroth Tommi, Ollikainen Maija
8d Järvinen Tiia, Kaski Joonas
8e Pulkkinen Kaisa, Miesperä Matti

9a Hämäläinen Atte, Mero Elina
9b Lukkarinen Miila, Terho Arto
9c Rahikkala Emmi, Vanhanen Juha
9d Häkkinen Leena, Kraama Matti
9e Ruokokoski Virve, Wennström Mikko
9f Kakko Miika, Hiltula Noora

Tukioppilastoiminnan tavoitteena on kehittää oppilaiden itsetuntemusta ja aktivoida oppilaita hyvien toverisuhteiden luomiseen ja niiden ylläpitämiseen. Toiminnalla pyritään lisäämään oppilaiden välistä yhteistyötä kouluasteiden sekä nuorten ja aikuisten välillä.

Kahdeksansien luokkien tukioppilaat järjestivät syksyllä tervetulojuhlan uusille seitsemäsluokkalaisille. Osa heistä osallistui syksyllä, osa keväällä Mannerheimin Lastensuojeluliiton Keski-Suomen piirin järjestämään kaksipäiväiseen tukioppilasseminaariin Vesalassa. Syksyn aikana käsiteltiin suvaitsevaisuutta ja ennakkoluuloja; keväällä panostettiin ryhmän sisäiseen toimivuuteen ja harjoiteltiin opetustuokioiden vetämistä.

Loppukevästä järjestettiin seitsemäsluokkalaisten luokanohjaajatuokioissa piristävää yhteistoimintaa. Kahdeksansien ja yhdeksänsien luokkien tukioppilaat tutustuttivat yhdessä kuudesluokkalaisia yläasteeseen.

Yhdeksänsien luokkien tukioppilaat pitivät syksyllä koulukiusaamiseen liittyviä oppitunteja seitsemänsien luokkien oppilaille. Tun-

tien tavoitteena oli herättää keskustelua teemasta ja auttaa oppilaita eläytymään kiusatun rooliin. Helmikuussa tukioppilaat kävivät lisäksi kertomassa seitsemäsluokkalaisille tukioppilastoiminnasta. Nykyisillä seitsemäsluokkalaisilla on mahdollisuus valita tukioppilastoiminta valinnaisainekurssiksi ensimmäistä kertaa ensi lukuvuonna.

Ystävänpäivänä järjestettiin yläaste-lukion oppilaille halauskilpailu, jossa muutama lämminsylinen norssilainen sai palkintoja. Ruokalassa sydämellä varustetut tarjottimet toivat ilonpilkahduksia joidenkin päivään. Tukioppilaat evästivät kevään loppupuolella uusia seitsemänsien luokkien luokanohjaajia kertomalla oman näkökulmansa siitä, millaisia odotuksia luokanohjaajiin kohdistuu. He kävivät myös kertomassa kuudesluokkalaisille yläasteesta opinto-ohjaajien kanssa ja olivat mukana järjestämässä näille tutustumispäivää uuden koulun puolelle.

Kevään aikana käytiin läpi omia koulu- muistoja ja mietittiin, millaisia haasteita peruskoulun jälkeinen elämänvaihe tuo tullessaan. Ajatukset kerättiin paperille ja laitettiin nähtäväksi koulun aulaan.

Tukioppilaat ovat kokoontuneet pääasiassa koulutuntien aikana tarpeen mukaan. Tukioppilaita ohjaavat koulupsykologi Pirkko Kärkkäinen ja opettaja Mari Mäki-Paavola.

TUTORTOIMINTA LUKIOSSA

Lukion tutoreina ovat toimineet

IB Keinänen Jaakko, Knape Kristiina
IC Saukkonen Jaana, Nukarinen Johanna

IIA Mustonen Nora, Myllymäki Tiina, Pulkkinen Elli
IID Pakkanen Kirsi

Opiskelijoiden omasta toiveesta lukiossa on nyt neljättä vuotta tutortoimintaa, johon ovat

osallistuneet halukkaat entiset yläasteen tukioppilaat. Toiminnan tarkoituksena on, että vanhemmat lukion kakkoskurssilaiset tukevat lukion aloittavia opiskelun alkutaipaleella. Tutorit opastavat nuorempiaan mm. kurssi- valinnoissa, ajankäytössä.

Tänä vuonna kakkosen tutorit olivat opastamassa ensimmäisen vuosikurssin metodikurssilla ja järjestämässä tutustumis- iltapäivän viettoa. Kaikki lukion tutorit valmistelivat yhdeksänsien luokkien oppilaita luki- on aloittamiseen yhdessä opinto-ohjaajan kanssa. He kertoivat, millaisia omia koke- muksia heillä on lukio-opiskelusta, millaisiin haasteisiin saattaa törmätä ja kuinka niistä selviydytään. Tutorit osallistuivat lisäksi yhdes- sä Laukaan tutoreiden kanssa koulutus- päivään, jonka aiheena oli koululaisen ali- suoriutuminen ja sitä ehkäisemään kehitetyn Alis-projektin esittely. Loppukeväästä tutorit suunnittelivat syksyn uuden vuosikurssin vastaanottamista. Lisäksi he ideoivat tulevan metodikurssin sisältöä.

Tutorit ovat kokoontuneet tarpeen mukaan noin kerran kahdessa kuukaudessa. Heidän toimintaansa on ohjannut koulupsykologi yh- dessä opinto-ohjaajien kanssa.

SAAVUTUKSIA

PERUSOPETUKSEN VUOSILUOKKIEN 1. - 6. OPPILAAT

Liikunta

Koulujenvälisissä hiihtokilpailuissa menes- tyivät Kaisa Järvelä, Aino Räsänen ja Minttu Alonen. Uinnissa kouluamme edusti ansiok- kaasti Severi Allonen.

PERUSOPETUKSEN VUOSILUOKKIEN 7. - 9. JA LUKION OPPILAAT

Historia ja yhteiskuntaoppi

Yhdeksäsluokkalaisten valtakunnallinen taloustietokilpailu pidettiin huhtikuussa 2001. Taloustiedon tietäjinä kunnostautuivat Lauri Markkanen (9e), Pauliina Nättinen (9b) ja Kimmo Korpela (9e).

Liikunta

Koululiikuntaliiton (KLL) urheilutoimintaan osallistumisesta ja erityisesti menestymisestä koululaisten Suomen mestaruuskilpailuissa KLL:n ansiomitalin saavat abiturientit Sanna Paasu ja Jaakko Lattu.

Lukuvuonna 2000 - 2001 Normaalikoulun op- pilaat osallistuivat hyvällä menestyksellä usei- siin KLL:n Suomen mestaruuskilpailuihin ja -sarjoihin. Syksyllä koulumme oli edustettuna yleisurheilussa, golfissa, suunnistuksessa, jal- kapallossa, pesäpallossa ja koripallossa. Jalkapallon pienpeleissä lukion pojat ottivat hienosti pronssimitalit joukkueella Matti Haataja, Markku Juurikkamäki, Tamas Lah- delma, Mikko Leskinen, Matti-Pekka Mazzei, Jouko Mälkönen, Mikko Partio ja Simo Pohjankoski. Golfissa erityisen hyvin (joukkuekisan 2.) menestyivät Antti Lehto ja Osmo Liimatainen . Pesäpallossa lukion ty- töt putoisivat niukasti lopputurnauksesta, mutta sijoituivat kuitenkin kahdeksan parhaan joukkoon.

Keväällä 2001 norssilaiset osallistuivat SM- tasolla uintiin, hiihtoon, hiihtosuunnistukseen, triathloniin, salibandyyn ja kaukalopalloon. Kevään parhaasta saavutuksesta vastasi lu- kion IC:n oppilas Tuomas Juuti, joka saavutti hiihdossa hopeaa takaa-ajossa ja pronssia perinteisen tyylin kilpailussa. Joukkueista par- haiten menestyi lukion poikien sali- bandyjoukkue, joka selvitti tiensä aluefinaaliin saakka.

Tuomas Juuti saavutti koulumme historian ensimmäiset SM-mitalit KLL:n hiihtokilpailuissa.

Matematiikka, fysiikka ja kemia

PRO MATHEMATICA, matematiikan oppilasmitali, annetaan tunnustuksena erityisen harrastuksen osoittamisesta ja menestymisestä matematiikan kouluopinnoissa. Tämä Matemaattisten Aineiden Opettajien Liiton MAOL ry:n oppilasmitali on tarkoitettu koulunsa päättävälle, matemaattisissa aineissa erityisesti ansioituneille oppilaille. Tänä vuonna mitalin saa Mikko Leskinen (IIID).

PRO SCIENTIA, luonnontieteiden oppilasmitali, annetaan tunnustuksena erityisen harrastuksen osoittamisesta ja menestymisestä fysiikan ja kemian kouluopinnoissa. Tämä Matemaattisten Aineiden Opettajien Liiton MAOL ry:n oppilasmitali on tarkoitettu

koulunsa päättävälle, matemaattisissa aineissa erityisesti ansioituneille oppilaille. Mitalin saavat tänä vuonna Matti Parry (IIID), Jussi Polkko (IIID) ja Anna Repo (IIID).

Tammikuussa koulu osallistui 7-henkisellä joukkueella Jyväskylän yliopiston matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan järjestämään Keski-Suomen lukioiden fysiikan, kemian ja matematiikan kilpailuun. Mikko Leskinen (IIID) voitti fysiikan sarjan ja Anna Repo (IIID) sijoittui kemian sarjassa neljänneksi.

Äidinkieli ja kirjallisuus

Tytti Matsinen 7a:lta voitti Keski-Suomen äidinkielen opettajat ry:n ja Keski-Suomen Osuuspankin järjestämän Sulka-kirjoituskilpailun tekstillään "Isin tyttö". Tytti voitti yläasteen sarjan ja sai lisäksi koko kirjoituskilpailun pääpalkinnon. Palkintojenjakotilaisuudessa 18.4.2001 voittotekstiä keuhuttiin mm. sen oivallisesta "arkkitehtuurista" ja tunteiden voimasta.

* * *

Isin tyttö

"Joulupukki, joulupukki, valkoparta, vanha ukki... kai kuu mummolan pitkissä käytävissä samaan aikaan, kun suuren ja parrakkaan miehen hahmo heittää varjonsa olohuoneeseen. Vasta heränneen kaksivuotiaan kasvoille hiipii säikähdys, onhan Isä Joulou hänelle aivan uusi tuttavuus. Suu väänny ja kulmat kurtistuvat lapsen heretessä itkemään. Nopea käänös ympäri ja käsiä ojentamalla pääsee isin syliin turvaan pelotavalta pakkasukoltakin."

Pitäisi kai olla onnellinen siitä, että on koti ja molemmat vanhemmat. Kaikilla niitä ei ole, se minulle on tehty selväksi pienestä pitäen. Rautalangasta minulle on väännetty, ettei kaikilla ole varaa ostaa sitä uutta barbinukkeaa, jolla mainoksen mukaan on havaijilaiset hiukset. Tv:ssä Arvi Lind kertoo, kuinka pientä kuubalaispoikaa viedään väkisin takaisin kotimaahansa. Tokkopa poika edes tietää, että hänestä on tehty pelinappula, jolla pelataan isompaa dominoa kuin se, jonka säännöt hänkin ymmärtää.

Hymyilevä pikkupoika tv-kameroiden edessä on luonnon ilmestys. Äitinsä menettäneenä vieraassa maas-

sa, vieraiden sukulaistensa keskellä hän hymyilee niin kuin mitään ei olisi tapahtunut. Hänellä ei ole turvanaan kuin uppo-oudot sukulaistensa; isä jäi Kuubaan, äidistä tuli hainruokaa. Isälleen palautettunakin hän hymyilee.

Nii-in, ehkä minä olen sittenkin onnellinen. Ruudulle ovat jo ilmestyneet vieraat kasvot, joten käännän nap-pulaa, joka saa ruudun pimenemään ja kasvot katoamaan. Pienenä etsin tv:stä luukkuja, josta näyttelijät kulkivat sisään ja ulos. Kun sellaista ei sitten löytynytkään, olin pettynyt. Vähän aikaa mietittyäni tulin kuitenkin siihen tulokseen, että ihmiset ovat pieniä ja kulkevat johtoja pitkin. Ilmankos unelma uutisten-lukijan toimesta on aina tuntunut niin tavoittamattomalta.

Vedän peiton pääni yli ja yritän saada unta äänistä huolimatta. Äänet tulevat ulkoa. Ohi huristavien linja-autojen jylinä häiritsee, mutta luo myös tuttuuden tunnetta. Ohuen seinän läpi kantautuu äidin ja isän tavanomaista juttelua, välillä joukkoon osuu joku kiivaampikin lausahdus.

”Aulinko, aulinko, päättyy ujosti hymyilevän neljä ja puolivuotiaan soolo päiväkodin kevätjuhlassa. Kädet laskeutuvat hameen helmaan viimeisten ympyröiden jälkeen juuri niin kuin on opetettu. Sali täyttyy hiljaisuudesta ja pienimmät katselevat laulajaa ihailien. Pienen hiljaisuuden jälkeen raikuvat aplodit täyttävät salin, mutta keskeltä salia kuuluu ja näkyynkin niistä parhaimmat: siellä isi seisoo keskellä yleisöä taputtaen ja hymyillen. Hän röyhistelee rintaansa kuin sanoakseen: ”Olenpa minä saanut hienon tyttären.”

Posket onnesta punaisina pikkutyttö istuu takaisin paikalleen ja tarttuu ystävänsä ojennettuun käteen.”

Taas kerran avaan tv:n juuri ennen kuin on Arvi Lindin vuoro aloittaa päivittäiset tarinansa sodista, kuolemas-ta ja palkinnoista. Tänäänpä näyttää olevan erikoispäivä. Arvi Lindin kasvoille pääsee livahtamaan pieni hymynkare, kun hän aloittaa ensimmäisen uutisen.

Heti kun kuva uutisstudiosta on vaihtunut toiseen, kajahtaa tv:stä selkeästi ja takeltelelematta tervehdys. Tervehdittävänä ei enää olekaan Herra Tasavallan Presidentti, vaan uudet kasvot, joita kutsutaan Rouvaksi. Oranssinpunervat hiukset kauniisti aseteltuna, musta viitta harteillaan hän astelee punaista mattoa pitkin kunniakomppaniaa tarkastellen. Ylpeys loistaa kansan ensimmäisen äidin olemuksesta askel askeleelta enemmän. Välillä kuvassa näkyvät myös Pentti Arajärvi ja tytär Anna, joiden kasvot loistavat ylpeyttä vähintäänkin yhtä paljon kuin itse Presidentillä. Herra Arajärvi röyhistelee rintaansa kuten kuuluukin, ja pisteenä i:n päällä on komea hymynkare kummasakin suupielessä.

Seuraavaan uutiseen siirrytään hyvissä ajoin ennen kuin kukaan ehtii kysyä, miksi naista puhuteltiin rouvaksi. Eihän hän ole edes naimisissa. Arvi Lindin on taas oma vakava itsensä, eikä äskeisestä hymystä ole tietoakaan.

Linja-autot eivät enää häiritse yhtä paljon kuin ennen. Tilalle on noussut äidin ja isän yhä vain synkempi puhe ja puheen lomassa veitsenterän lailla välkehtivät ja viiltelevät sanat.

Tai ehkä seinät ovat vain ohentuneet. Lopulta uni tulee.

”En minä mihinkään mene, odotan sinua tässä koko ajan, isi vakuuttelee hoitajan työntäessä sänkyä käytävän päässä häämöttävään leikkaussaliin. Juuri ennen nukahtamista pulleat lapsen kädet vielä tiukentavat otettaan Aapo-apinasta, joka on saanut luvan tulla mukaan poistamaan nielurisvoja.

Pimeään keskellä häilyy isin tuttu hahmo. Vieressä makaa Aapo tyhjät nappisilmät kattoon tuijottaen. Äitikin näyttää tulevan, mutta katoaa saman tien vesaan.

- Näetkös, tässä minä olen, odotin sinua koko ajan. Minä olen aina tässä sinua varten, en katoa mihinkään, isi lupaa hymyillen ennen kuin lapsen silmät painuvat uudelleen kiinni.”

Tänään eivät Arvi Lindin kertomukset jaksaa minua kiinnostaa. Maailmanrauha menettää tänään merkityksensä, kun oma rauha järkkyy. Tämänpäiväinen järjestys oli paha, Richterin asteikolla sitä ei voi edes mitata. Tunnetasollakin se rikkoi kaikki padot ja muurit. Minut pantiin valitsemaan äidin ja isän välillä.

Kauan minun ei tarvinnut miettiä, isähän oli minulle lupauksensa tehnyt. Lapsen vankkumattomalla luot-tamuksella lausun äidin nimen hiljaa. Nostan katseeni isään ja yllätyn. Pettymyksen sijaan kasvoilla loistaa avoin iva äitiä kohtaan. Isän vilkaistessa minuun pystyn lukemaan hänen kasvoiltaan ”pääsinpäs tuostakin” –ilmeen, ja ääni sisälläni alkaa huutaa hädis-sään. Olenko minä ollut niin suuri taakka, että on syytä iloita, kun minusta pääsee eroon?

Tänä yönä linja-autot ovat jo ystäviä. Seinän takaa kuuluvien toraisten äänien hukuttamiseen kuuluu liiaksi voimia, jotta enää jaksaisin häiriintyä linja-au-toista.

Kyyneleet poskillani heijaa Aapoa ja soperran sen huopuneeseen korvaan lupauksia, jollaiset ainakin minulla on tapana pitää. Aapon nappisilmät tuijottavat ilmeettöminä eteensä ja veltot tekoturkiskädet roikkuvat antamatta vastakaikua hellille halauksilleni.

Tänä yönä uni ei tule vaikka kutsun sitä. Auringon ensimmäisten kiharoiden syttyessä taivaanrantaan ikkunalasien väliin joutunut kärpänenkin lannistuu ja

jää siivet levällään maaten odottamaan tulevaa.

”Onnenpotku vielä ja sitten minä menen, kuuluu jännittyneen ekaluokkaisen suusta samaan aikaan, kun isi luettelee ohjeita leteistä veteleviä poikia ja tiukoja opettajia varten.

- Mutta eihän minulla ole edes lettejä, ihmettelee tyttö, mutta vastausta odottamatta spurttaa kohti luokkiinsa virtaavia oppilaita heti onnenpotkun takamuksissaan tunnettuun.

Isä katselee hetken lyhyttukkaisen tyttönsä perään ja kääntyy sitten lähteäkseen töihin.”

Tänä iltana Arvi Lindin sijasta uutisissa puhuu joku nuorempi mies. Lähetyksen seuraaminen käy pian pitkävetiseksi ja television nappulan vääntäminen käy tavallista vikkelimmin.

Seinän takana kuuluu jo nyt ääniä. Laatikoida vedetään auki, henkareita kolistellaan ja jotain raskasta vedetään eteiseen. Kotimme näyttää jatkuvasti vieraammalta ja tavaramäärä pienenee. Porraskäytävä taas alkaa asuntomme kohdalta muistuttaa Mississipin suistoa, se on täynnä pois päin virtaavaa irtaimistoa.

Aapo kastellaan suolavedellä enää vain satunnaisesti, sen jo vähän tuhriintunut tekoturkki kuivuukin jo kasteluiden välissä.

”Saatathan sinä minut luokkaan asti? tiedustelee ensimmäistä päivää yläasteelle menevä neitokainen viiksekkäältä isältään hieman hämillään.

Isä katsoo tyttöä hetken ja viittaa sitten toisiin oppilaisiin väittäen samalla, ettei 7. luokkalaisten enää kuulunut kulkea kouluun vanhempiensa kanssa. Melkein vihaisesti hän jatkaa, ettei hän halunnut tyttärtä, jonka sisu ei riitä edes koulunkäyntiin. Pisteliäästi hän selittää, ettei tyttö saa olla niin itseks, että luulee tarvitsevansa assistentin jokaista asiaansa hoitamaan. Ei isä kuitenkaan aina olisi kantamassa ruokaa nenän eteen.

Pyyhkäisten samalla kyynelen silmäkulmastaan tytön pyyhkäyttää yksin kohti koulua. Eihän hän ollut tarkoittanut olla itseks, hän vain jännitti uutta tilannetta.”

Arvi Lindiä eikä uutisia ei enää ole, ei minulle. Oma tv:ni keikkuu nyt huterien muuttolaatikoiden päällä orvon ja hylätyn näköisenä ikään kuin tietäen, että tästeden sillä katseltaisiin vain Tapparannan pelejä. Ne harvat ohjelmat, joita uutisten lisäksi olin katsonut, olivat pääosin Ilveksen pelejä, mutta nyt sekä Ilveksen että Arvi Lindin päivät olivat luetut.

Tänä yönä voi korviaan höristämällä kuulla, kun äiti nyyhkyttää paperinohuen seinän takana. Tai ehkä se onkin vain naapurin putkimiehen rikkinäinen vesijoh-

to.

Uni tulee taas.

”Hauskuus ei loppu vaikka tiemme eroaa, tottahan vieläkin iloita saa, joukot on erit, ystävät uudet, myös nämä ilot on varmasti suuret. Vanhat ja uudet, kaikki on omat,

Tytön on pakko turvautua paperiin, joka on tähän asti lojunut toimeettomana nuottitelineessä. Mutta sitten runo jatkuu kuin mitään katkosta ei olisi oikeasti ollutkaan.

kaikkien muistot on kauniit ja somat. Osa muistoista raskaita, kevyitä, ei mutta katsokaa mitkä tuuli mukanaan vei, jäi jäljelle muistot meidän, ne olivat raskaat, nyt katsomaan kiidän, riennän, kun saapuvat ystävät vanhat, niin rakkaat.

Viimeinen runon säe jää kaikumaan suuressa salissa ja yleisö taputtaa hurmaantuneena tytön itse kirjoittamalle jäähyväisrunolle. Kaikki muut taputtavat paitsi eräs parrakas mies äidin vierellä. Kaikki muut näyttävät tyystin unohtaneen tytön takeltelun, paitsi isä, joka kääntää kasvonsa pois päin kuin halveksuakseen.

Tytön hymy hyytyy, kun hän katsoo isäänsä, ja alla päin hän palaa paikalleen hymyilemään väkinäistä hymyä kehuille ystävilleen.”

Tänä yönä unettaa tavallista enemmän. Enää ei ole tv:tä, josta seurata Arvi Lindin lukemia iltasatuja. Keinuva laatikkokasa kannettiin juuri muuttoautoon.

Tutut linja-autot jatkavat matkaa kuten aina, mutta niiden lomassa kulkee tänä iltana myös täyteen lastattu muuttoauto, jonka ohjaamossa on kuljettajan lisäksi yksi harvinaisen onnellinen mies.

Nyt kun Arvi Lind on mennyt, olen alkanut lukea iltarukouksia. Tänä iltana rukoukseni ei kuitenkaan ole Jumalalle, vaan isilleni:

Isi, tule takaisin,
Sillä minun on ikävä sinua.
Älä riepota minua enempää,
Äläkä roikota minun onneani,
Sillä se riippuu sinusta.

Aniara

Valtakunnallisen Smokefree-toimintakilpailun voitto Norssille

Smokefree-toimintakilpailussa luokka yhdessä suunnittelee ja toteuttaa Tupakointimattomuutta -hankkeen koulussaan tai lähiympäristössä. Kulttuuriluokkamme 7a osallistui kilpailuun musiikkivideolla "Tupakka Tappaa", joka esitettiin koulun kaikille 7.-luokkalaisille raittiuskasvatuksen teema- viikolla (9.-12.4.2001). Video toimi keskustelun virittäjänä teemaviikon avaus- tilaisuudessa.

Kun ryhdyimme pohtimaan toimintakilpailua, luokasta tuli ideoita videon toteuttamiseksi ja kappaleen säveltämiseksi ja sanoittamiseksi. Päätimme yhdistää nämä ideat ja tehdä musiikkivideon. Musiikin tyyli lajiksi valitsimme death metal -tyyppisen soitannon, koska tästä genrestä löytyy valmiiksi elementtejä, joita mielestämme pystyi hyödyntämään tupakan vastaisen videon tekemisessä. Tekstissä kärsiminen ja kuolema, laulutavassa korahotelut ja örinät assosioituvat videollamme tupakan pilaamaan kurkkuun ja keuhkoihin.

Videon suunnittelu tehtiin koko luokan voimin. Päätimme, että emme kuvaa ihmisiä vaan keskitymme kuolemaa, tupakointia ja sairauksia kuvaavien symboleiden kuvaamiseen. Luokasta kerättiin ideoita kuvauskohteista (mm. hautausmaa, tupakkapaikat, savu, sairaala...) ja koottiin kaksi kuvausryhmää, jotka lähtivät metsästämaan kohteita. Myös musiikki tehtiin luokan omin voimin sävellyksessä, sanoituksesta ja sovittamisesta ja äänittämisestä lähtien. Luokasta löytyi vannoutuneita death metallin kuuntelijoita, joilla tyyli lajin koukerot olivat hallussa.

Videon editoimiseen käytettiin yhteensä lähes 10 tuntia. Ensimmäisellä editointikerralla ideoimassa olivat kaikki, jotka olivat olleet mukana kuvaamassa, jatkossa editoinnin hoiti pienempi ryhmä. Ensimmäisellä kerralla katsoimme läpi kaiken kuvamateriaalin ja keskustelimme mukaan otettavista otoksista. Päätimme myös, että kuvien lisäksi videoon liitettäisiin tekstiä, sloganeita tupakoinnin

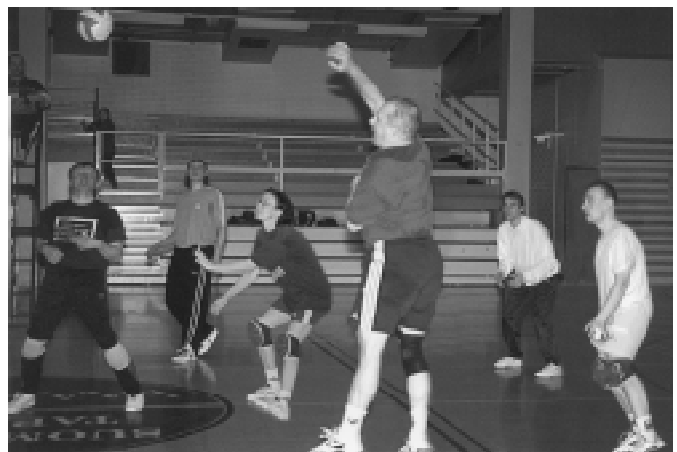
haitoista. Tekstit poimimme lukion terveystiedon kirjasta. Pyrimme etsimään kiinnostavia pikkutietoja, joihin emme olleet aiemmin törmänneet (esim. "Suomessa poltetuista tupakoista kertyy vuosittain 1 440 tonnin tumpivuori" ja "tupakointi aiheuttaa ihon vanhenemista ja ryppyisyyttä"). Tekstit sijoitettiin videossa välisoittoihin, jolloin kappaleen teksti ei kilpaillut kirjoitetun tekstin kanssa. Koulumme laboratorio-mestari ja atk-tukihenkilö toimivat teknisinä opastajina videon editoinnissa. 7a:n oppilaat tekivät myös editoinnin omalla ajallaan.

Kilpailun raadin mukaan "Tupakka tappaa"-video viehätti erilaisuudellaan. 7A-luokka sai 3000 markan rahapalkinnon.

Lentopallojoukkue Tepon Pojat

Henkilökunnan lentopallojoukkue Tepon Pojat osallistui tänäkin vuonna Säynätsalon lentopallopuulaakiin. Alkusarjan pelit aloitettiin jo marraskuussa ja sarja huipentui lopputurnaukseen, johon joukkueemme pääsi myös tänä vuonna mukaan. Tiemme eteni tasokkaaseen loppuotteluun, mutta ensi vuoteen jäi vielä parantamisen varaa. Saavutimme hopeasijan.

Joukkueessa pelasivat Jouni Koponen, Mika Mattila, Jouni Mutikainen, Kullervo Pakkanen, Pekka Parkkinen, Pekka Ruuskanen, Marjo Salmenkivi, OKL:sta Seppo Penttinen ja "ulkojäsen" Timo Tuukkanen.

OPETTAJANKOULUTUKSEEN KUULUVA OPETTAJAHARJOITTELU

Luokanopettajankoulutus

Luokanopettajaksi opiskelu Jyväskylän yliopistossa kestää 4 - 5 vuotta ja päätty kasvatustieteen maisterin tutkintoon. Opintoviikoissa mitattuna tutkinnon laajuus on 160 ov. Viime vuosina luokanopettajan opinnot vuosittain on aloittanut 80 opiskelijaa. Heistä keskimäärin neljännes on miesopiskelijoita. Ennakoidun opettajapulan vuoksi tulevana syksynä opintonsa aloittaa 96 opiskelijaa. Lisäksi erilliseen ns. muuntokoulutukseen otetaan vielä 16 opiskelijaa. Näin ensi syksynä opintonsa aloittavien määrä on kaikkiaan 112 opiskelijaa.

Luokanopettajankoulutukseen kuuluu kiinteästi opettajaharjoittelu. Opiskelija harjoittelee opettamiseen liittyviä taitoja normaalkoulussa vuosittain läpi koko koulutusprosessinsa. Näin teoreettiset asiat voidaan kytkeä käytännön opetustyöhön ja tietenkin myös päinvastoin. Ensimmäiseen harjoittelujaksoon opiskelija tulee aivan opiskelunsa alkuvaiheessa. Silloin hän tarkkailee opetusta ja tutustuu kouluun, oppilaisiin ja ohjaaviin opettajiinsa. Onpa hänellä myös mahdollisuus kokeilla, miltä opettajana oleminen ihan oikeasti tuntuu. Vuosi vuodelta, opiskelijan tietojen ja taitojen karttuessa, harjoittelu muuttuu yhä haasteellisemmaksi. Viimeisessä harjoittelujaksossa opiskelija toimii hyvin itsenäisesti oppilaiden opettajana suunnitellen, toteuttaen ja arvioiden jo varsin laajoja kokonaisuuksia. Kaikki Normaalkoulussa tapahtuva opettajaharjoittelu on ohjattua harjoittelua. Ohjaajina toimivat Normaalkoulun ja opettajankoulutuslaitoksen lehtorit.

Kuluvan lukuvuoden aikana uudistettiin luokanopettajankoulutuksen opetussuunnitelma kahdeksi vuodeksi eteenpäin. Syksyllä 2001 aloittavat opiskelijat opiskelevat sen

mukaan. Opetussuunnitelmatyössä oli mukana runsaasti myös Normaalkoulun opettajia. Opetussuunnitelma määrittelee jaksojen keston ja sisältää tarkat kuvaukset harjoittelujaksojen tavoitteista ja sisällöistä.

Suurin osa harjoittelusta tapahtuu Normaalkoulussa. Vuosittain koulussamme harjoittelee noin kolmesataa luokanopettajaopiskelijaa. Lisäksi osa aineenopettajaksi opiskelevista käy seuraamassa opetusta asteellamme. Läpi lukuvuoden, muutamia viikkoja lukuun ottamatta, luokissa on harjoittelemassa keskimäärin kahdesta neljään opiskelijan tiimi kerrallaan. Harjoittelujaksot ovat kestoaltaan noin kuukauden pituisia. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että Normaalkoulun oppilas kohtaa vuosittain 10 - 20 harjoittelijaopettajaa.

Koulussamme on ollut myös erityisopetuksen opettajaharjoittelua.

Aineenopettajankoulutus

Aineenopettajaksi opiskelu kestää 5 - 7 vuotta ja päätty ainelaitoksen mukaiseen maisterin tutkintoon. Vuosittain valmistuu noin 200 uutta aineenopettajaa. Ennakoidun opettajapulan vuoksi koulutuspaikkoja on lisätty englannin ja saksan kieleen sekä äidinkielen ja kirjallisuuteen.

Yhteiskunnassa tapahtuneet muutokset ovat synnyttäneet monenlaisia paineita niin koulun kuin opettajankoulutuksenkin kehittämiseksi. Kansainvälistyminen, tieto- ja viestintätekniikan nopea kehittyminen, moniarvoistuminen, erilaisten sosiaalisten ongelmien lisääntyminen ja monikulttuurisuus ovat asettaneet koululaitokselle uusia vaatimuksia.

Koulujen opetussuunnitelmien uudistuminen oppilaiden tarpeita huomioon ottavaksi velvoittaa myös valmistuvat opettajat pohtimaan omaa opettajuuttaan ja opettajan työn perusteita. Yhteiskunnallisuus on tulevaisuuden opettajankoulutuksen keskeisiä vaatimuksia. On kehitettävä opettajien valmiuksia yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Tässä tarvitaan

yhä parempia ihmissuhde-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja. Ne ovat olennaisia myös erilaisten oppijoiden kohtaamisessa sekä ongelmien havaitsemisessa ja ehkäisemisessä. Näitä taitoja ei tarvita vain oppimisvaikeuksien ja syrjäytymisuhan alaisen oppilaiden havaitsemiseen, vaan opettajankoulutuksen tulee valmentaa myös erityisen lahjakkaiden oppilaiden kohtaamiseen. Opettajankoulutuksen aikana on painotettava yhteisöllisyyttä myös opettajan jaksamisen vuoksi.

Kuluvan lukuvuoden aikana uudistettiin aineenopettajankoulutuksen opetussuunnitelma, ja ensi syksyn opettajaharjoittelijat aloittavat pedagogiset opintonsa sen mukaisesti. Opetussuunnitelmatyöhön osallistui useita eri aineiden opettajia Normaalikoulusta.

Opettajankoulutuksen opetussuunnitelmissa opettajaharjoittelu on nostettu keskeiseen asemaan. Harjoittelu jakaantuu aineenopettajien koulutuksessa kahdelle vuodelle. Opettajuuteen kasvaminen on pitkäkestoinen prosessi, jossa henkilökohtaisen tuen ja ohjauksen merkitys on keskeistä. Normaalikoulussa tapahtuvat ohjatut harjoittelujaksot luovat aluksi vahvan perustan opettajuuteen kasvulle ja syventävät lopuksi kentällä suoritettua opettajaharjoittelua. Uusien opettajankoulutusstrategioiden myötä yliopistollinen opettajankoulutus hakee aktiivisesti yhteistyömuotoja ammatillisen opettajankoulutuksen kanssa. Erityisesti aineenopettajien pedagogisia opintoja on mahdollisuus integroida ammatillisten opettajainopintojen kanssa.

MUU HARJOITTELU

VALMENNUKSEN SUUNTAUTUMISVAIHTOEHDON KOULUHARJOITTELU

Liikuntatieteellisen tiedekunnan valmennuksen suuntautumisvaihtoehdon opiskelijat, jot-

ka ovat liikuntabiologian laitoksen kirjoissa, suorittavat osan perusharjoitteluaan Jyväskylän normaalikoulussa. Tämän harjoittelun tavoitteena on perehdyttää opiskelija koulun liikunnanopetukseen ja opetussuunnitelmaan. Harjoittelun laajuus on kaksi opintoviikkoa, ja harjoittelu sisältää mm. opetuksen seuraamista, oppituntien pitämistä ja yksittäis- ja ryhmäohjaukseen osallistumista. Kuluneena lukuvuotena harjoittelijoita oli viisi.

OPETTAJAT OPISSA

Opintomatka Tarttoon

Koulussamme oli viime vuonna vierailulla ryhmä Tarton kaupungin äidinkielen opettajia. He innoittivat meidät matemaattis-luonnontieteellisten aineiden opettajat tutustumaan Viron opettajankoulutukseen ja matemaattis-luonnontieteellisten aineiden opetukseen.

Teimme opintomatkan Tarttoon syyslukukauden lopulla. Mukana meiltä oli myös kulttuuri-painotteisten luokkien opettajia. Tutustuimme Tarton yliopiston matematiikan opettajien koulutukseen ja kävimme neljässä lukiossa seuraamassa oppitunteja ja luentoja.

Vierailun isäntinä toimivat Tarton kouluviraston matemaattis-luonnontieteellisen osaston johtaja Karin Pihl ja humanistisen osaston johtaja Piibe Leiger.

Työyhteisöviikonloppu Keuruulla
6. - 7.4.2001

Norssilaiset viettivät onnistuneen koulutus- ja virkistysviikonlopun Keurusselän ranta-alueissa 6. - 7.4.2001. Rentouttavien päivien aikana ylläpidimme yhteishenkeä ja pohdimme Jarmo Liukkosen ja muiden koulutta-

jien johdolla työyhteisön toimivuutta ja ilmapiiriä. Kauniissa kevätssä norssilaiset ratkoivat ongelmia, jotka vaativat erityisesti yhteistyö- ja kommunikointitaitoja sekä luottamusta. Maastossa selvittiin leikiten mm. cityhämähäkinverkosta, taikamatosta, koskenylytyksestä ja lohikäärmeen metsästyksestä.

Yhteinen ongelma - yhteinen ratkaisu

Ihmeellinen naru

Naruongelman ratkaisu lähellä

Rap-ryhmä vauhdissa

Lukion rehtori Heikki Parkatti maailmalla

Lukion rehtori Heikki Parkatti perehtyi maailmalla koulunpitoon ensin seitsemän kuukautta Fulbright-MCPD-stipendiaattina USA:ssa ja sitten kolmen kuukauden ajan opintomatalla Uuteen-Seelantiin, Australiaan ja Japaniin.

Miksi maailmalla?

Runsas vuosi sitten sain tiedon, että minut oli valittu Fulbright-stipendiaatiksi uuteen MCDP-ohjelmaan (Mid-career Development Program) Yhdysvaltoihin kuudeksi kuukaudeksi. Käytännön järjestelyjen vuoksi päätin jatkaa opintomatkaani vielä Uuteen-Seelantiin, Australiaan ja Japaniin eli kiertää maailman kouluja ja yliopistoja yhteensä kymmenen kuukautta.

Monet tämän hetken kasvatuksen ja koulutuksen haasteet ovat kansainvälisiä, kuten aikaan ja paikkaan sitomaton oppiminen, henkilökohtaiset opetussuunnitelmat, koulun vastuukysymykset, opettaja- ja rehtoripula ja huumeet. Opintomatkan aikana tiedon ja kokemusten vaihto ulkomaisten kollegojen kanssa antoi ainutlaatuisen näkökulman näihin kasvatuksen ja koulutuksen ajankohtaisiin kysymyksiin.

USA:ta pitkin ja poikin

Aikaisempien yhteyksieni avulla Yhdysvaltojen ohjelman suunnittelu ja kontaktien saanti oli melko helppoa. Alkuperäinen suunnitelmani kolmesta kahden kuukauden jaksosta eri puolilla maata muuttui kuitenkin matkan aikana huomattavasti. Kongressien ja seminaarien yhteydessä tapasin useita koulu- ja yliopistoihmissiä, jotka halusivat saada tietoa Suomesta, koulutusjärjestelmästä ja yhteistyömahdollisuuksista ja keskustella ajankohtaisista koulutuskysymyksistä. Niinpä ohjelmani muuttui ehkä liiankin kiireiseksi ja käsitti lopulta lähes 30 koulu- ja yliopistovierailua yhteensä yli kymmenessä osavaltiossa idästä länteen ja pohjoisesta etelään.

Vaalivuonna koulutus- ja kasvatuskysymykset olivat erittäin keskeisiä ja tunteita kuohuttavia keskustelun aiheita sekä presidentinvaaleissa että osavaltiovaaleissa. Välitin kokemuksiamme suomalaisista koulutus uudistuksista amerikkalaisille kollegoille lukuisilla kouluvierailuilla ja olin kutsuttuna asiantuntijana, kun Virginiassa suunniteltiin ympärivuotista koulutuskokeilua.

Vierailujen järjestäjät olivat nähneet paljon vaivaa ohjelmani onnistumiseksi ja varanneet paljon ajankohtaista materiaalia helpottamaan ymmärtämistäni.

Uusi-Seelanti ja Australia matkalla tietoyhteiskunnaksi

Sekä Uudessa-Seelannissa että Australiassa on käynnissä voimakas yhteiskunnallinen murros. Maatalousvoittoiset ja alueellisesti laajat maat panostavat voimakkaasti koulutukseen, sillä siirtyminen tietoyhteiskuntaan ei ole tapahtunut yhtä sujuvasti kuin Skandinaviassa. Koulujen, opettajien ja opettajankoulutuksen harteille on säilytetty voimakkaat muutospaineet. Tieto suomalaisesta yhteiskuntarakenteesta ja koulutuksen järjestämisestä oli haluttua kuultavaa. Nokian maine kiiri kaikkialla maailmalla suomalaisena ihmetekona.

Ikärakenne ja talous puhuttavat japanilaisia

Kiivas työtahti ja suurten ikäluokkien vanheneminen heijastuvat voimakkaasti japanilaisessa yhteiskunnassa, myös koulussa. Vaikka kouluissa onkin tilaa, koulutuksen kalleus, opettajien ikääntyminen ja kilpailun kireys leimaavat myös koulumaailmaa. Maassa on teknologian huippusovelluksia ja osaamista, mutta koulujen välinen eriarvoisuus lisääntyy.

Mitä maailmalla oppii?

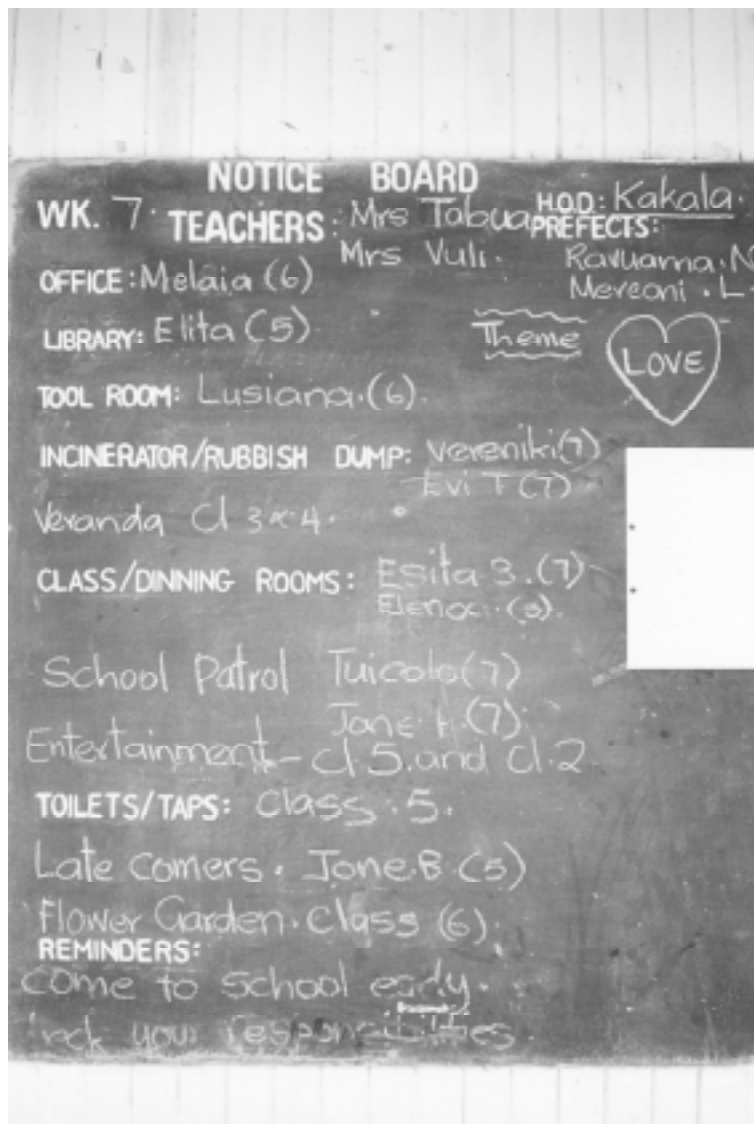
Opintomatkan ehdoton anti on entisestään kasvanut arvostus suomalaista yhteiskuntaa ja koulutusjärjestelmää kohtaan. Se ei tarkoita sitä, ettei järjestelmää ei tarvitsisi jatkuvasti arvioida, muuttaa ja kehittää myös kansainvälisesti. Meidän on tarkkaan puntaroitava, mitä nykyisestä järjestelmästä on ehdottomasti säilytettävä, ja ehkä entistä tarkemmin mietittävä niitä vaikutteita, joita omaksumme tai sovellamme globaaleista yhteyksistä. Kansainvälisyys on tärkeää, mutta kaikki siihen liittyvä ei ole kultaa.

Maailman oppimisympäristöt ovat erilaiset.

SUHOn talvipäivät Jyväskylässä **2.2 - 3.2.2001**

Harjoittelukoulujen opettajien
talvipäivät Jyväskylässä 2.2 - 3.2.2001

” Ahistaako arki ?” Tällä kysymyksellä Norssimme opettajat houkuttelivat kollegoitaa saapumaan Opettajankouluttajien talvipäiville Jyväskylään. Kutsun otti vastaan noin sata normaalikoulun lehtoria ympäri Suomen. Talvipäivien teemassa päädyttiin aiheisiin, joista jokainen osallistuja saisi mukanaan jotain kipinää omaan arkityöhönsä.

Norssin Torwet -orkesteri johdatti vieraat tervetulleeksi Jyväskylään. Yliopiston tervehdyk-

sen lausui rehtori Aino Sallinen ja toi puheessaan esille tärkeitä opettajankoulutukseen liittyviä asioita. Amanuenssi Pirjo Vuorinen johdatteli vieraat diakuvin kampuksen ja Norssin historiaan.

Koulu neuvoteltavana -teema herätti jo nimenä mielenkiintoa. Yliassistentti Kimmo Jokinen keskusteli yleisönsä kanssa siitä, mistä kaikesta koulussa oikein neuvotellaan.

Luento ”Liikuntakasvatus - väline lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen tukemisessa”, toi mielenkiintoisen välähdyksen kokeilusta, joka toteutettiin Normaalikoulun perusasteen esiopetuksessa ja ykkösluokilla. Lehtori Eeva Luukkonen ja assistentti Arja Sääkslahti kertoivat kokeilun taustasta ja tuloksista .

Talvipäivien lopuksi elokuvahistorian professori Peter von Bagh kertoi opettajan työstä ja elämästä elokuvan silmin. Saamastamme palautteesta voimme todeta, että onnistuimme tuomaan opettajien arkeen uutta innostusta.

Lämmin kiitos koko henkilökunnalle päivien järjestämisestä.

Talvipäivien osanottajat yliopiston aulassa

TIEDOTUKSIA

Lukion hylättyjen kurssien uusintakoe ja perusopetuksen ehtolaiskuulustelut ovat maanantaina 18.6.2001 klo 9.15.

Uuden lukuvuoden aloitus tiistaina 14. elokuuta 2001

1. - 6. luokat ja esiopetus	klo 9.00
7. luokat ja lukion aloittavat opiskelijat	klo 9.15
8. luokat	klo 9.45
9. luokat ja lukion muut opiskelijat	klo 10.15.

Lomat lukuvuonna 2001 - 2002

syysloma	ma 15.10.2001	-	pe 19.10.2001
joululoma	la 22.12.2001	-	ke 02.01.2002
talviloma	ma 25.02.2002	-	pe 01.03.2002
lomapäivä	pe 10.05.2002		

Lukuvuonna 2001 - 2002 järjestetään koko koulussa Norssin päivä lauantaina 6.10.2001. Tällöin vietetään myös perusopetuksen 1. - 6. vuosiluokkien 135-vuotisjuhlia.

Syyslukukausi päättyy perjantaina 21.12.2001, ja kevätlukukausi alkaa torstaina 3.1.2002 ja päättyy lauantaina 1.6.2002.

Selvennykseksi

Lomat ovat muutoin yhdenmukaiset Jyväskylän kaupungin koulujen kanssa, mutta Normaali-koulussa työpäiviä ovat lauantai 1.9.2001 ja lauantai 6.10.2001, joita vastaavat lomapäivät ovat keskiviikko 2.1.2002 ja perjantai 10.5.2002.